

REPUBLIKA HRVATSKA
Središnji državni ured za
razvoj digitalnog društva

||| fina

NPIS IT

Naziv projekta: e-Poslovanje

UP.04.1.1.16.0001

PROJEKTNA DOKUMENTACIJA

„Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje“

PARTNER

Financijska agencija

Datum:

Veljača, 2024.

Projekt je sufinancirala Europska Unija iz Europskog socijalnog fonda.

Sadržaj dokumenta isključiva je odgovornost Središnjeg državnog ureda za razvoj digitalnog društva.

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

Projekt e-Poslovanje

Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

Naslov:

Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje

Opis:

Dokument definira protokol rada NIAS-a kao informacijsko-tehnološkog sustava za središnju identifikaciju i autentifikaciju Korisnika u pristupu elektroničkim javnim uslugama u umreženoj upravi

Ključne riječi:

e-Građani, e-Poslovanje, Nacionalni identifikacijski i autentifikacijski sustav (NIAS), Protokol rada, Navigacijska traka sustava e-Građani/e-Poslovanje, e-Ovlaštenja, Izdavatelji vjerodajnica, Pružatelji e-usluga, Pružatelji atributa, elektronički identitet

Jezik:

Hrvatski

Stvaratelji:

Financijska agencija - Fina
Republika Hrvatska, Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva

Izdavač:

Republika Hrvatska, Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva

Mjesto i datum nastanka:

Zagreb, 16.02.2024.

Izvor:

Republika Hrvatska, Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

SADRŽAJ :

1.	Uvod.....	5
2.	Osnovni koncept NIAS-a	6
2.1.	Funkcija NIAS-a	6
2.2.	Čimbenici u postupku identifikacije, autentifikacije i autorizacije.....	7
2.3.	Elektronički identitet Korisnika.....	8
2.4.	Elektronički identitet Prekograničnog korisnika	9
2.5.	Vjerodajnice i razine osiguranja kvalitete autentifikacije	9
2.6.	Dohvat autorizacijskih podataka	10
2.7.	Dokumentacija sustava NIAS	11
3.	Mogućnosti koje NIAS pruža Klijentima i Korisnicima	12
3.1.	Klijenti: Izdavatelji vjerodajnice.....	12
3.2.	Klijenti: Pružatelji elektroničke usluge	13
3.3.	Klijenti: Navigacijska traka	13
3.4.	Pružatelji atributa	15
3.5.	Korisnici NIAS-a.....	15
3.6.	Prekogranični korisnici NIAS-a.....	15
3.7.	Moj profil.....	16
4.	Organizacijski model sustava – subjekti i uloge	17
4.1.	SDURDD.....	17
4.2.	Fina	19
4.3.	Apis IT	20
4.4.	Pružatelj elektroničke usluge – klijent NIAS-a	21
4.5.	Izdavatelj vjerodajnice – klijent NIAS-a.....	25
4.6.	Korisnik NIAS-a.....	29
4.7.	Pružatelji atributa	30
4.8.	Fina kao Izdavatelj vjerodajnica	33
4.9.	Prihvata podataka o korisničkim računima drugih izdavatelja vjerodajnica u središnji sustav ePASS.....	33
5.	Osnove rada sustava.....	34
5.1.	Sekvencijalni dijagram rada NIAS-a u postupku autentifikacije Korisnika.....	34
5.2.	Sekvencijalni dijagram rada NIAS-a u postupku autentifikacije Prekograničnog korisnika	42
5.3.	Višerazinska autentifikacija.....	47
5.4.	Jednostruka autentifikacija.....	47
5.5.	Jednostruka odjava s e-uslugama.....	47
5.6.	Odjava s NIAS-a	47
5.7.	Aplikacijski i poslužiteljski certifikati	48
5.8.	Postupanje s podacima	48
5.9.	Produkcijaska i testna okolina	50
5.10.	Sigurnost informacijskih sustava.....	50
6.	Razina kvalitete usluga (SLA)	50
6.1.	Prekid rada	51
6.2.	Standardni SLA uvjeti	51
6.3.	Informacijska i komunikacijska infrastruktura Fine.....	53
7.	Rječnik pojmova	54

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

1. Uvod

Vlada RH je na svojoj 87. sjednici dana 25.04.2013. donijela Odluku o pokretanju projekta e-Građani (NN 52/2013; 31/2014 i 44/2016, dalje: Odluka). Sustav e-Građani građanima omogućava pristup javnim informacijama i informacijama o javnim uslugama na jednom mjestu, siguran pristup osobnim podacima i elektroničku komunikaciju građana i javnog sektora.

Zakonom o državnoj informacijskoj infrastrukturi (NN 92/14, dalje: Zakon) Sustav e-Građani je definiran kao dio državnog informacijskog sustava kojeg čine: sustav Središnjeg državnog portala (Gov.hr), Nacionalni identifikacijski i autentifikacijski sustav (NIAS) i sustav Osobnog korisničkog pretinca (KP).

NIAS je informacijsko-tehnološki sustav za središnju identifikaciju i autentifikaciju Korisnika u pristupu elektroničkim javnim uslugama u umreženoj upravi, definiran Odlukom i Zakonom.

Temeljem Zakona i Odluke, za upravljanje NIAS-om nadležno je Ministarstvo uprave kao središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove e-Hrvatske (dalje: MURH), dok je, temeljem Odluke, posao uspostave i operativnog vođenja NIAS-a povjeren Financijskoj agenciji (dalje: Fina).

U sklopu uspostave NIAS-a, MURH i Fina su izradili odgovarajuću poslovno-tehničku dokumentaciju, potrebnu za lakše uključivanje tijela javnog sektora i drugih subjekata u sustav NIAS, a koja, između ostalog, obuhvaća ovaj *Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje*.

Temeljem Odluke, Fina je s Vladom Republike Hrvatske 16.05.2014. sklopila Ugovor o obavljanju poslova uspostave i operativnog vođenja Nacionalnog identifikacijskog i autentifikacijskog sustava u kojem je, pored ostaloga, ugovorena obveza izrade i donošenja Protokola rada NIAS-a.

Fina je temeljem Ugovora uspostavila NIAS koji obuhvaća:

- Informacijsko tehnološki sustav središnje identifikacije i autentifikacije građana kao Korisnika elektroničkih javnih usluga;
- Podatke koji se generiraju u tom sustavu;
- Poslovno-tehnološku podršku sustavu.

Nakon isteka važenja Ugovora o obavljanju poslova uspostave i operativnog vođenja Nacionalnog identifikacijskog i autentifikacijskog sustava, Fina i Vlada Republike Hrvatske su 28.06.2017. sklopile Ugovor o obavljanju poslova operativnog vođenja Nacionalnog identifikacijskog i autentifikacijskog sustava unutar Sustava e-Građani.

Stupanjem na snagu Zakona o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave („Narodne novine“, broj 85/20) poslovi iz nadležnosti Ministarstva uprave kao tijela državne uprave nadležnog za poslove e-Hrvatske prelaze u nadležnost Središnjeg državnog ureda za razvoj digitalnog društva (dalje: SDURDD).

Slijedom navedenoga, na temelju odredbe članka 2. točke 2. Uredbe, Vlada Republike

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

Hrvatske je donijela Odluku o davanju prethodne suglasnosti za sklapanje Sporazuma o obavljanju poslova operativnog vođenja Nacionalnog identifikacijskog i autentifikacijskog sustava unutar sustava e-Građani (dalje: Sporazum), SDURDD-u s Financijskom agencijom. Sporazum je sklopljen 16. studenog 2020. godine.

Dana 07.06.2018. na 100. sjednici Vlade RH donesena je Odluka o pokretanju projekta e-Poslovanje (NN 53/2018, dalje: Odluka o e-Poslovanju). Sustav e-Poslovanje omogućava pristup javnim informacijama i informacijama o javnim uslugama za poslovne subjekte na jednom mjestu, siguran pristup podacima poslovnih subjekata i elektroničku komunikaciju poslovnih subjekata i javnog sektora.

Temeljem Odluke o e-Poslovanju, Fina je s MURH-om i Agencijom za podršku informacijskim sustavima i informacijskim tehnologijama d.o.o. (dalje u tekstu: APIS IT) u listopadu 2018. godine sklopila Sporazum o partnerstvu u provedbi Projekta e-Poslovanje (dalje: Sporazum za e-Poslovanje) u kojem je, pored ostaloga, ugovorena obveza izrade i donošenja Protokola rada NIAS-a za poslovne subjekte. Budući da se nadogradnja nacionalnog rješenja za autentifikaciju radi na postojećem sustavu koji je uspostavljen za potrebe Sustava e-Građani, ugovorena obveza u vezi navedene isporuke će se ispuniti proširivanjem postojećeg dokumenta.

Za potrebe uspostave Sustava e-Poslovanje, komponenta NIAS je nadograđena kako bi se omogućila autentifikacija poslovnim vjerodajnicama, odnosno autentifikacija Korisnika u svojstvu poslovnog subjekta.

Ovim *Protokolom rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje* osobito se definiraju uloge različitih dionika, pravila njihovog uključivanja, način rada i korištenja sustava središnje identifikacije, autentifikacije i autorizacije Korisnika elektroničkih javnih usluga u umreženoj upravi.

2. Osnovni koncept NIAS-a

NIAS je cjelovito informacijsko-tehnološko rješenje, izgrađeno na načelima utvrđenima u dokumentu *Prijedlog koncepta integriranog središnjeg sustava autentifikacije i autorizacije* (Središnji državni ured za e-Hrvatsku, Verzija 1.1, od 8. lipnja 2010. godine), namijenjeno za autentifikaciju Korisnika e-usluga na nacionalnoj razini. NIAS dodatno omogućava Prekograničnim korisnicima pristup hrvatskim e-uslugama sukladno eIDAS Uredbi. Za potrebe uspostave Sustava e-Poslovanje, NIAS je nadograđen novim funkcionalnostima koje omogućavaju autentifikaciju Korisnika u pristupanju i korištenju e-usluga namijenjenih i poslovnim subjektima.

2.1. Funkcija NIAS-a

Temeljna funkcija NIAS-a je sigurno i pouzdano pružanje usluge središnje elektroničke identifikacije i autentifikacije vjerodajnica svih Korisnika javnih e-usluga u umreženoj upravi te

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

prekogranična autentifikacija Korisnika i Prekograničnih korisnika.

2.2. Čimbenici u postupku identifikacije, autentifikacije i autorizacije

U funkciji središnje autentifikacije/autorizacije u NIAS-u je bitno slijedećih osam čimbenika:

- Izdavatelji elektroničkih vjerodajnica;
- Pružatelji e-usluga;
- Korisnici;
- Prekogranični korisnici;
- Čvor;
- Pružatelji atributa;
- e-Ovlaštenja;
- Navigacijska traka sustava e-Građani/e-Poslovanje (dalje u tekstu Navigacijska traka).

Pritom, NIAS ima ulogu posrednika između Korisnika, odnosno Prekograničnog korisnika u postupku prijave na e-usluge, neovisno o tome nalazi li se e-usluga u Republici Hrvatskoj ili u zemljama koje su se uključile u prekograničnu autentifikaciju temeljem eIDAS Uredbe. Za potrebe prekogranične autentifikacije, razmjena poruka se obavlja putem Čvora. U postupku autentifikacije i identifikacije Korisnika, odnosno Prekograničnih korisnika, subjekti, odnosno njihovi računalni sustavi, komuniciraju sa sustavom NIAS razmjenjujući XML poruke sukladno SAML 2.0 standardu.

Tijek komunikacije u postupku autentifikacije Korisnika, detaljnije je prikazan i opisan u nastavku ovog dokumenta u točki 5.1 *Sekvencijalni dijagram rada NIAS-a u postupku autentifikacije Korisnika*.

Tijek komunikacije u postupku autentifikacije Prekograničnog korisnika, detaljnije je prikazan i opisan u nastavku ovog dokumenta u točki 5.2 *Sekvencijalni dijagram rada NIAS-a u postupku autentifikacije Prekograničnog korisnika*.

Radi pristupa NIAS-a podacima Pružatelja atributa potrebnim za identifikaciju i autentifikaciju Korisnika, NIAS se povezuje s informacijskim sustavom Pružatelja atributa. Postupak povezivanja opisan je u nastavku ovoga dokumenta u točki 4.6.

Pružatelji atributa, osim uloge u procesu autentifikacije, imaju veliku ulogu i u procesu autorizacije, gdje e-Ovlaštenju pružaju informacije o subjektima za koje autentificirani Korisnik ima zakonsko pravo zastupanja.

E-Ovlaštenja je komponenta za autorizaciju autentificiranog Korisnika. NIAS i e-Ovlaštenja su neizravno vezani posredstvom usluge koja temeljem autentifikacijskog odgovora NIAS-a, odnosno Navigacijske trake generira upit prema podsustavu e-Ovlaštenja.

E-Ovlaštenja omogućuju upravljanje autorizacijskim podacima, odnosno dohvat podataka iz modula e-Zastupanja i modula e-Punomoći.

Modul e-Zastupanja dohvaća podatke o zakonskim zastupnicima. U sklopu e-Poslovanja,

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

modul dohvaća podatke o osobama ovlaštenim za zastupanje po zakonu od Pružatelja atributa i baze e-Ovlaštenja, te omogućava identifikaciju zakonski ovlaštenih osoba poslovnih subjekata. U sklopu e-Građana, modul dohvaća podatke o malodobnoj djeci autenticiranog Korisnika koje Korisnik zakonski zastupa prema evidenciji Pružatelja atributa (Funkcionalnost roditelj-dijete).

Modul e-Punomoći u sklopu e-Poslovanja omogućava davanje/opozivanje/ukidanje e-Punomoći za pristup na e-usluge. Kroz modul e-Punomoći omogućeno je upravljanje pravima pristupa na e-uslugu kroz definiranje role koje Opunomoćenik poslovnog subjekta može imati na e-usluzi.

Ukoliko e-usluga želi biti dio Sustava e-Građani/e-Poslovanje, mora se integrirati na NIAS. Ukoliko su e-usluzi potrebni i autorizacijski podaci autenticiranog Korisnika, potrebno je da dodatno provede i integraciju s podsustavom e-Ovlaštenja.

Integracija u podsustav e-Ovlaštenja se obavlja sukladno *Protokolu rada e-Ovlaštenja* i pripadajućim Tehničkim specifikacijama.

Navigacijska traka je komponenta Središnjeg državnog portala (Gov.hr) koja se treba implementirati unutar svake e-usluge.

Kod prijave Korisnika, Navigacijska traka sadrži osnovne informacije o Korisniku koji je prijavljen na sustav. Ako se Korisnik prijavljuje s vjerodajnicom poslovnog subjekta s kojim je povezan, Navigacijska traka sadrži i podatak o poslovnom subjektu s vjerodajnice. Navigacijska traka omogućuje Korisniku da promijeni e-uslugu na koju se želi prijaviti. Ovisno o tipu odabrane e-usluge koja poziva Navigacijsku traku (usluga za građane, usluga za poslovne subjekte, usluga za građane i poslovne subjekte), Navigacijska traka sadrži i informaciju za koji subjekt Korisnik ima pravo djelovati, te omogućuje i promjenu subjekta. Ako usluge za građane i usluge za građane i poslovne subjekte koriste dohvat podataka subjekata koje Korisnik može zastupati po zakonu, na Navigacijskoj traci prikazuje se podatak o maloljetnoj djeci prijavljenog korisnika. Uslugama za poslovne subjekte i uslugama za građane i poslovne subjekte, na Navigacijskoj traci prikazuje se lista poslovnih subjekata u čije ime korisnik može djelovati na toj e-usluzi.

Kod prijave Prekogраниčnih korisnika, Navigacijska traka sadrži samo osnovne informacije o Prekogраниčnom korisniku koji je prijavljen na sustav, bez funkcionalnosti promjene subjekta u čije ime se djeluje. Prekogраниčni korisnik smije djelovati samo u svoje ime na odabranoj e-usluzi.

2.3. Elektronički identitet Korisnika

Skup podataka o Korisniku koji NIAS prosljeđuje e-usluzi dovoljan je za jednoznačnu identifikaciju Korisnika. NIAS e-usluzi dostavlja dohvatljive attribute o Korisniku iz evidencija Pružatelja atributa.

Rad NIAS-a temelji se na upravljanju atributima elektroničkih identiteta (e-ID/e-identitet) Korisnika NIAS-a. Korisnikov elektronički identitet dokazuje se uporabom odgovarajuće

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

vjerodajnice tijekom postupaka autentifikacije. NIAS kroz kontrolne mehanizme onemogućava identifikaciju Korisnika čiji je OIB fizičke osobe neaktivan.

2.4. Elektronički identitet Prekograničnog korisnika

Skup podataka o Prekograničnom korisniku koji NIAS prosljeđuje e-usluzi u Republici Hrvatskoj je reguliran eIDAS Uredbom. NIAS e-usluzi prosljeđuje atribute o Prekograničnom korisniku koji su mu putem Čvora dostavljeni od strane Prekograničnog čvora.

eIDAS definira obvezni i opcionalni skup podataka za autentifikaciju. Zemlja pošiljateljica je obvezna poslati najmanje obvezni skup podataka. Prekogranični korisnik ima mogućnost obustave slanja svojih osobnih podataka tijekom postupaka autentifikacije. E-usluga u Republici Hrvatskoj može od Prekograničnog korisnika zatražiti i atribute koji nisu dostavljeni tijekom postupaka autentifikacije. Njih e-usluga pribavlja alternativnim kanalima komunikacije izvan postupka rada NIAS-a i/ili Čvora.

2.5. Vjerodajnice i razine osiguranja kvalitete autentifikacije

Ključna karakteristika vjerodajnica u postupku autentifikacije je njihova sigurnosna razina, odnosno razina osiguranja kvalitete autentifikacije.

Ocjenjivanje razine sigurnosti vjerodajnica u okviru Sustava e-Građani i e-Poslovanje (dalje: audit) provodi se sukladno kriterijima utvrđenim u Zakonu o provedbi Uredbe (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/93/EZ (»Narodne novine« broj 62/2017).

Cilj audita je ustanoviti razinu sigurnosti koju ispunjava pojedini izdavatelj vjerodajnice sukladno zahtjevima definiranim u dokumentu Provedbena uredba komisije (EU) 2015/1502 od 8. rujna 2015. o utvrđivanju minimalnih tehničkih specifikacija i postupaka za razine osiguranja identiteta koje se pripisuju sredstvima elektroničke identifikacije u skladu s člankom 8. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu.

EIDAS Uredba propisuje tri razine osiguranja identiteta (nisku, značajnu i visoku) za sredstva elektroničke identifikacije izdana u okviru prijavljenog sustava elektroničke identifikacije. Svaka od navedenih razina pruža odgovarajući stupanj pouzdanja u odnosu na traženi ili utvrđeni identitet osobe te je karakterizirana upućivanjem na tehničke specifikacije, norme i s njima povezane postupke, uključujući tehničke kontrole čija je svrha značajno smanjenje rizika zlouporabe. Razine stupnjeva pouzdanja za svaku razinu osiguranja identiteta su:

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

Niska razina: pruža ograničen stupanj pouzdanja

Značajna razina: pruža značajan stupanj pouzdanja

Visoka razina: pruža viši stupanj pouzdanja

Postupak ocjenjivanja razine sigurnosti vjerodajnica u okviru sustava NIAS detaljnije je opisan u dokumentu *Procedura audita izdavatelja vjerodajnica prema eIDAS kriterijima*. Proceduru provodi NIAS Audit tim koji ima najmanje 3 (tri) člana, koje imenuju SDURDD sukladno uvjetima iz navedene procedure.

Predmet audita je cjelokupni sustav Izdavatelja vjerodajnice koju Izdavatelj želi povezati/integrirati u sustav NIAS. Prije provođenja audita, Izdavatelj vjerodajnice je upoznat s planom operativne provedbe audita.

Rezultat audita je dokument Mišljenje NIAS audit tima o razini osiguranja kvalitete autentifikacije za predmetnu vjerodajnicu u okviru sustava NIAS. Na osnovu tog Mišljenja kao i uvida u ostalu relevantnu dokumentaciju, SDURDD donosi konačnu *Odluku o prihvatanju i ocjeni razine osiguranja kvalitete autentifikacije za predmetnu vjerodajnicu u okviru sustava NIAS* pri čemu SDURDD kao upravitelj NIAS-a, pritom može i ne mora prihvatiti *Mišljenje NIAS Audit tima*. Vjerodajnice auditirane prema STORK kriterijima ostaju u primjeni dok se ne provede NIAS audit vjerodajnica prema eIDAS kriterijima.

2.6. Dohvat autorizacijskih podataka

Kod prijava Korisnika na e-usluge namijenjene poslovnim korisnicima i e-usluge namijenjene građanima i poslovnim korisnicima, koje su prilikom integracije zatražile dohvat autorizacijskih podataka, nakon odabira poslovnog subjekta u čije ime Korisnik može djelovati na Navigacijskoj traci, Navigacijska traka usluži prosljeđuje podatke o odabranom poslovnom subjektu u čije ime Korisnik želi djelovati.

Kod prijava Korisnika na e-usluge namijenjene građanima i e-usluge namijenjene građanima i poslovnim korisnicima, koje su prilikom integracije zatražile dohvat autorizacijskih podataka o zakonskim zastupanjima autentificiranog Korisnika, nakon odabira subjekta u čije ime Korisnik može djelovati na Navigacijskoj traci, Navigacijska traka usluži prosljeđuje podatke o malodobnom djetetu Korisnika za koje Korisnik želi djelovati.

E-usluge obavezno provjeravaju dostavljene podatke i od e-Ovlaštenja te dohvaćaju dodatne autorizacijske podatke za odabrani subjekt.

Prekogrančni korisnici prijavljuju se direktno na e-usluge te za njih nije omogućena prijava preko Navigacijske trake te provjera i dohvat dodatnih autorizacijskih podataka preko e-Ovlaštenja.

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

2.7. Dokumentacija sustava NIAS

U sklopu pripreme ove sastavnice Sustava e-Građani/e-Poslovanje, SDURDD, Fina i APIS IT su izradili odgovarajuću poslovno-tehničku dokumentaciju, namijenjenu za pripremu i uključivanje svih državnih tijela i institucija kao aktivnih dionika u čitav sustav, koju čine sljedeći dokumenti:

- *Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje;*
- *Tehnička specifikacija za integraciju vjerodajnica u sustav NIAS;*
- *Tehnička specifikacija za integraciju e-usluga u sustav NIAS;*
- *Tehnička specifikacija za integraciju Pružatelja atributa s NIAS-om;*
- *Tehnička specifikacija korisničkih atributa za e-Građane;*
- *Tehnička specifikacija korisničkih atributa za e-Poslovanje;*
- *Protokol rada e-Ovlaštenja;*
- *Tehnička specifikacija za dohvat autorizacijskih podataka;*
- *Tehnička specifikacija za integraciju web registracijskog obrasca za dodjelu prava korisnicima na e-uslugu u e-Ovlaštenja;*
- *Tehnička specifikacija za dohvat relacija OIB i JIPS na temelju e-Zastupanja;*
- *Tehnička specifikacija za prosjeđivanje autorizacijskih podataka Navigacijskoj traci;*
- *Tehnička specifikacija za implementaciju jedinstvene Navigacijske trake;*
- *Poslovna specifikacija za integraciju zajedničke Navigacijske trake.*

Veći dio dokumentacije, kao i ostale informacije o Sustavu e-Građani i e-Poslovanje, javno su objavljene na internetskim stranicama Vlade Republike Hrvatske u okviru platforme e-Građani i e-Poslovanje.

Pored navedene, izrađena je i dokumentacija za operativnu provedbu i funkcioniranje sustava, koju čine sljedeći dokumenti:

- *Obrazac za prijavu e-usluge u sustav e-Građani (dalje: Obrazac);*
- *Obrazac za prijavu usluge u sustav e-Poslovanje (dalje: Obrazac);*
- *Procedura audita izdavatelja vjerodajnica prema eIDAS kriterijima;*
- *Mišljenje NIAS audit tima o razini osiguranja kvalitete autentifikacije prema e-IDAS kriterijima;*
- *Odluka o prihvaćanju i ocjeni razine osiguranja kvalitete autentifikacije vjerodajnice;*
- *Sporazum o prijemu podataka o registriranim korisnicima drugih izdavatelja vjerodajnica u sustav ePASS projekta e-Građani;*
- *Nalog za integraciju IT sustava u NIAS te potvrda o njegovoj produkcijskoj spremnosti.*

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

3. Mogućnosti koje NIAS pruža Klijentima i Korisnicima

S aspekta poslova integracije te načina reguliranja prava i obveza, NIAS razlikuje Klijente, Korisnike, odnosno Prekogranične korisnike, Pružatelje atributa i Čvor.

Klijenti su subjekti koji se s NIAS-om integriraju sukladno ovom Protokolu. Klijenti: Izdavatelji vjerodajnica, Pružatelji e-usluga i Navigacijska traka.

- Korisnici se dijele na Korisnike i Prekogranične korisnike
 - Korisnik je građanin ili osoba u poslovnom subjektu posjednik vjerodajnice s Liste prihvaćenih vjerodajnica koji posredstvom NIAS-a pristupa e-usluzi ili Prekograničnoj e-usluzi, a za kojeg NIAS u razmjeni poruka kao Jedinstveni identifikator koristi OIB fizičke osobe odnosno Jedinstveni identifikator poslovnog subjekta za poslovne subjekte.
 - Prekogranični korisnik je građanin ili osoba u poslovnom subjektu države članice EU koji je posjednik vjerodajnice izdane u državi članici EU, osim Republike Hrvatske, kojom Prekogranični korisnik, posredstvom Čvora i NIAS-a, pristupa e-usluzi, a za kojeg se u razmjeni poruka kao Jedinstveni identifikator Prekograničnog korisnika koristi Jedinstveni identifikator prekograničnog korisnika fizičke osobe odnosno Jedinstveni identifikator prekograničnog korisnika poslovnog subjekta.
- Čvor (eIDAS Node) je mjesto priključenja NIAS-a na EU strukturu interoperabilnosti elektroničke identifikacije i uključen je u prekograničnu autentifikaciju Korisnika i Prekograničnih korisnika te ima sposobnost prepoznavanja i obrade odnosno prosljeđivanja podataka na druge čvorove i NIAS. Čvor omogućuje da se NIAS kao središnja nacionalna infrastruktura elektroničke identifikacije u Republici Hrvatskoj poveže s nacionalnim strukturama elektroničke identifikacije u državama članicama EU.

3.1. Klijenti: Izdavatelji vjerodajnice

Integracijom vjerodajnice u NIAS, takva vjerodajnica postaje nacionalno priznata kao sredstvo elektroničke identifikacije u pristupu e-uslugama koje su integrirane u NIAS i koje prihvaćaju njezinu razinu sigurnosti, čime joj se povećava uporabna vrijednost. Integracijom vjerodajnice u NIAS, Klijent Izdavatelj vjerodajnice nastavlja s pružanjem usluge izdavanja vjerodajnice kao i provjerom njezine autentičnosti sa svojem autentifikacijskog poslužitelja.

Uz ispunjavanje određenih uvjeta, pojedinim prihvatljivim izdavateljima vjerodajnica tipa „korisničko ime/lozinka” omogućava se da njihovi već postojeći podaci o korisničkim računima budu prihvaćeni u središnji sustav ePASS koji nakon toga, preuzima sve poslove vezane uz daljnje upravljanje elektroničkim identitetima tih Korisnika (detaljnije u točki 4.8 *Prihvat*

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

podataka o korisničkim računima drugih izdavatelja vjerodajnica u središnji sustav ePASS). Ovakvi izdavatelji nisu Klijenti NIAS-a jer se prihvata podataka radi u sustavu ePASS. Uz to, oni trajno prestaju s poslovanjem izdavanja takve vjerodajnice.

3.2. Klijenti: Pružatelji elektroničke usluge

Uključivanjem u NIAS, Pružatelju e-usluge se omogućava:

- Prestanak potrebe za upravljanjem korisničkim računima za potrebe pristupa vlastitim resursima;
- Prihvata Korisnika i Prekograničnih korisnika vjerodajnica koje zadovoljavaju minimalnu razinu sigurnosti koju je propisao sam Pružatelj usluge;
- Mogućnost korištenja gotovog integracijskog modula za povezivanje s NIAS-om;
- Potpuna pouzdanost u postupak autentifikacije;
- Tehnološka neovisnost e-usluge (NIAS funkcionira neovisno o tehnološkom rješenju na kojem je koncipirana e-usluga);
- Nadzirani protokol razmjene poruka između NIAS-a i e-usluge;
- Sigurna (zaštićena) razmjena podataka.

NIAS Pružatelju e-usluge jamči pouzdanu identifikaciju i autentifikaciju Korisnika na temelju vjerodajnica uključenih u NIAS ili Prekograničnih korisnika čijim je vjerodajnicama omogućen pristup hrvatskim e-uslugama putem Čvora. Pružatelj e-usluge samostalno procjenjuje rizik pristupa svojim resursima te definira minimalnu razinu sigurnosti vjerodajnice kojoj dopušta pristup pojedinoj e-usluzi te definira uvjete za e-identitete kojima će dozvoliti pristup u sustav.

U okviru Sustava e-Građani, Pružateljima e-usluga je omogućeno dobivanje podataka o malodobnoj djeci autentificiranog Korisnika za koje je on ovlašten zastupati ih po zakonu.

U okviru Sustava e-Poslovanje, Pružateljima e-usluga je omogućena integracija na podsustav e-Ovlaštenja u svrhu dobivanja dodatnih autorizacijskih podataka o poslovnim subjektima u čije ime autentificirani Korisnik može djelovati.

3.3. Klijenti: Navigacijska traka

Navigacijska traka je zajednički dio Središnjeg državnog portala (Gov.hr), a koji se treba implementirati unutar svake e-usluge korištenjem datoteka koje definiraju izgled i funkcionalnost.

Navigacijska traka nalazi se na vrhu Središnjeg državnog portala i sadrži osnovne informacije o Korisniku koji je prijavljen na sustav:

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

- Ime, prezime i OIB Korisnika koji je prijavljen u sustav
- Jedinствeni identifikator i naziv poslovnog subjekta u čije ime Korisnik djeluje (s vjerodajnice;
- Razina sigurnosti vjerodajnice s kojom je Korisnik prijavljen u sustav.

Na navigacijskoj traci, ovisno o tipu odabrane e-usluge i ovisno o zatraženim atributima e-usluge prilikom integracije koja ju poziva, prijavljenom Korisniku se mogu prikazivati i sljedeći podaci o subjektima za koje Korisnik ima pravo djelovati:

- Podaci o zakonskim zastupanjima prijavljenog Korisnika: malodobna djeca i/ili lista poslovnih subjekata;
- Podaci o poslovnim subjektima za koje Korisnik ima e-Punomoć da djeluje u njihovo ime.

Na Navigacijskoj traci se prijavljenom Korisniku prikazuje i sljedeće:

- Broj nepročitanih poruka u Korisničkom pretincu (KP/PKP – ovisno o tome u čije ime Korisnik djeluje);
- Popis svih e-usluga u sustavu e-Građani/e-Poslovanje;
- Prilagodba za slijepe i slabovidne;
- Prilagodba za višejezičnost;
- Mogućnost odjave sa sustava e-Građani/e-Poslovanje.

Kod prijave Prekograničnog korisnika, Navigacijska traka sadrži osnovne informacije o Prekograničnom korisniku koji je prijavljen na e-uslugu:

- Sadašnje ime, sadašnje prezime, datum rođenja i jedinstveni identifikator Prekograničnog korisnika koji stvara država pošiljateljica;
- Jedinствeni identifikator i sadašnje ime pravne osobe Prekograničnog korisnika.

Navigacijska traka Korisniku omogućava izbor:

- Subjekta u čije ime želi djelovati;
- E-usluge na koju se želi prijaviti.

Promjenom izbora ponovno se pokreće dio procesa u kojemu e-usluga obavezno treba provjeriti i dohvatiti dodatne autorizacijske podatke sa e-Ovlaštenja kako je opisano ovim Protokolom.

Podaci o Korisniku i poslovnom subjektu koji se nalaze na Navigacijskoj traci za Sustav e-Građani i e-Poslovanje dohvaćaju se iz NIAS-a odnosno e-Ovlaštenja. Podatak o djeci dohvaća se od Pružatelja atributa. Popis svih e-usluga dohvaća se iz Registra institucija, e-usluga i e-Poruka a broj nepročitanih poruka dohvaća se iz sustava KP za građane odnosno PKP za poslovne subjekte.

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

Prekogranični korisnik može djelovati isključivo u svoje ime te nema mogućnost odabira drugog subjekta. Za promjenu e-usluge, Prekogranični korisnik treba se odjaviti s e-usluge, te ponovno prijaviti na drugu e-uslugu.

3.4. Pružatelji atributa

Pružatelji atributa su subjekti koji se s NIAS-om integriraju sukladno ovom Protokolu, a iz čijih se evidencija za potrebe procesa autentifikacije, identifikacije i autorizacije dohvaćaju podaci o Korisniku i subjektima koje Korisnik može zakonski zastupati. Poslovna logika prepoznavanja subjekata koje Korisnik može zakonski zastupati nalazi se na strani Pružatelja atributa.

3.5. Korisnici NIAS-a

Da bi Korisnik pristupio NIAS-u mora imati odgovarajuću vjerodajnicu koja je uključena, odnosno integrirana u sustav NIAS.

NIAS Korisniku omogućava:

- Korištenje jedne (ili više) vjerodajnica, sukladno zahtijevanim razinama sigurnosti, za pristup e-uslugama javne uprave;
- Jednostruku autentifikaciju za pristup različitim e-uslugama koje se mogu nalaziti na više različitih web stranica, odnosno domena koje su povezane s NIAS-om (Single Sign-on);
- Jednostruku odjavu sa svih e-usluga na kojima je Korisnik prijavljen (Single Sign-out);
- Zaštitu kroz ugrađene mehanizme za otkrivanje uljeza;
- Zaštitu privatnosti osobnih podataka prilikom razmjene podataka.

Svaki Korisnik prilikom prve autentifikacije putem NIAS-a prihvaća Opće uvjete korištenja portala e-Građani u kojima su objedinjeni uvjeti korištenja NIAS-a i KP. Prihvaćanjem općih uvjeta Korisniku se generira korisnički račun u e-usluzi Moj profil. Korisnički račun u e-usluzi Moj profil veže se uz OIB Korisnika – fizičke osobe. Ako prilikom prihvaćanja općih uvjeta Korisnik da suglasnost za automatskim otvaranjem KP, prema KP se šalje zahtjev za otvaranjem istoga.

3.6. Prekogranični korisnici NIAS-a

NIAS je jedna od komponenti u postupku prekogranične autentifikacije koja Prekograničnim korisnicima omogućava pristup e-uslugama u Republici Hrvatskoj. U tom postupku, NIAS ima

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

ulogu posrednika u prosljeđivanju atributa između Pružatelja usluge i Čvora.

Pristup hrvatskim e-uslugama je omogućen samo onim Prekograničnim korisnicima čije su vjerodajnice uvrštene na pouzdani popis vjerodajnica te im je omogućen pristup na Čvor putem referentnog Prekograničnog čvora.

Elektroničkim identitetom Prekograničnog korisnika upravlja sustav autentifikacije i identifikacije EU/EEA zemlje čijom se vjerodajnicom Prekogranični korisnik autentificira. Iz tog razloga, jednostruku autentifikaciju za pristup različitim e-uslugama (Single Sign-on) Prekogranični korisnik može koristiti jedino ukoliko je podržana od strane njegovog Izdavatelja vjerodajnice, odnosno sustava koji upravlja njegovim elektroničkim identitetom. Jednostruka odjava (Single Sign-out) za Prekograničnog korisnika putem NIAS-a nije podržana.

Na zahtjev e-usluge kojoj pristupa Prekogranični korisnik, NIAS putem Čvora šalje upit za dohvat atributa Prekograničnog korisnika. Sve atribute koje NIAS dobije u odgovoru putem Čvora prosljeđuje Navigacijskoj traci i e-usluzi koja ih je zatražila. Opseg dostavljenih atributa ovisi o zemlji pošiljateljici koja je ovlaštena atribute dohvaćati i dostavljati. E-usluga temeljem dostavljenih atributa Prekograničnom korisniku odobrava ili obustavlja pristup.

NIAS Prekograničnom korisniku u postupku prijave na hrvatsku e-uslugu omogućava uvid u skup podataka koje je o njemu zatražio Pružatelj e-usluge za potrebu prijave na e-uslugu. Prekogranični korisnik može obustaviti slanje tih podataka što rezultira obustavom prijave Prekograničnog korisnika na e-uslugu. Odobravanje ili obustavljanje slanja osobnih podataka Prekogranični korisnik daje za svaku pojedinačnu prijavu na bilo koju uslugu.

3.7. Moj profil

Moj profil je e-usluga Sustava e-Građani koja se automatski aktivira prilikom prijave Korisnika na Navigacijsku traku, a služi administraciji korisničkog računa u okviru sustava NIAS.

Kroz korisnički orijentiranu e-uslugu Moj profil, NIAS Korisniku omogućava personalizaciju svojeg korisničkog računa u NIAS-u te profiliranje određenih aktivnosti vezanih uz rad NIAS-a.

Korištenje usluge Moj profil Korisniku omogućava:

- Poveznica na sve e-usluge Sustava e-Građani/e-Poslovanje namijenjene Korisnicima;
- Uređivanje prečica i grupa prečica objavljenih e-usluga;
- Unos e-mail adrese za primanje obavijesti o aktualnim autentifikacijama (sigurnosna prevencija);
- Uvid u povijest razmijenjenih podataka s e-uslugom prilikom svake prijave na e-uslugu te podatak o vrsti vjerodajnice na temelju koje je ta prijava napravljena.

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

4. Organizacijski model sustava – subjekti i uloge

U organizacijskom smislu, NIAS čine sljedeći subjekti sa svojim ulogama:

- SDURDD (upravitelj NIAS-a i operater Čvora, upravitelj Navigacijske trake);
- Fina (operativno vođenje NIAS-a i Čvora);
- Apis IT (operativno vođenje Navigacijske trake);
- Izdavatelji vjerodajnica (Klijenti);
- Pružatelji elektroničkih usluga (Klijenti);
- Posjednici vjerodajnice (Korisnici);
- Tijela javnog sektora nadležna za upravljanje i vođenja Pružatelja atributa.

Prekogranični Izdavatelji vjerodajnica, čijim se vjerodajnicama predstavljaju Prekogranični korisnici nisu subjekti koji direktno komuniciraju s NIAS-om odnosno, nisu Klijenti NIAS-a. Njihova prava i odgovornosti su regulirani nacionalnim pravnim aktima u okviru eIDAS Uredbe. NIAS na različit način postupa s atributima Korisnika i Prekograničnih korisnika. NIAS u slučaju autentifikacije Prekograničnog korisnika ima ulogu posrednika u prosljeđivanju atributa koje je putem Čvora dobio od Prekograničnih čvorova te od Prekograničnog korisnika ne zahtjeva prihvaćanje uvjeta korištenja NIAS-a.

4.1. SDURDD

Temeljem Odluke i Odluke o e-Poslovanju, SDURDD je zadužen za upravljanje NIAS-om. SDURDD sudjeluje u upravljanju NIAS-om sukladno Odluci, Odluci o e-Poslovanju, Sporazumu, Sporazumu za e-Poslovanje, ovom Protokolu, Zakonu o državnoj informacijskoj infrastrukturi Uredbe o organizacijskim i tehničkim standardima za povezivanje na državnu informacijsku infrastrukturu, Zakonu o provedbi Uredbe (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/93/EZ te drugim aktima koji su doneseni u okviru Sustava e-Građani i e-Poslovanje.

U upravljanju NIAS-om, SDURDD:

- Donosi poslovno-tehničku dokumentaciju vezanu uz rad sustava NIAS, Čvora i Navigacijske trake;
- Inicira postupak uključivanja e-usluge slanjem Obrasca;
- Zahtjeva, koordinira i nalaže postupak povezivanja informacijskih sustava Fina i tijela javnog sektora nadležnih za upravljanje i vođenje Pružatelja atributa radi pristupa NIAS-a podacima Pružatelja atributa potrebnim za autentifikaciju i identifikaciju Korisnika;
- Upoznaje potencijalnog izdavatelja vjerodajnice, pružatelja usluge i tijelo javnog sektora nadležno za upravljanje i vođenje Pružatelja atributa s dokumentima *Protokol*

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje, Protokolom rada e-Ovlaštenja i eIDAS Uredbom te odgovarajućim provedbenim aktima;

- Sudjeluje u provedbi audita za određivanje razine sigurnosti predmetne vjerodajnice sukladno dokumentu *Procedura audita izdavatelja vjerodajnica prema eIDAS kriterijima*;
- Donosi Odluku o prihvaćanju i ocjeni razine osiguranja kvalitete autentifikacije za predmetnu vjerodajnicu;
- Izrađuje i donosi *Listu prihvaćenih vjerodajnica*, zajedno s Finom temeljem postupka uređenog ovim Protokolom;
- Potpisuje, zajedno s Finom, testove prihvaćenja nakon provedenih testiranja e-usluga, vjerodajnica u NIAS ili Prekograničnog čvora u Čvor i povezivanja informacijskog sustava Pružatelja atributa s NIAS-om;
- Utvrđuje zajedno s Finom način i dinamiku po kojoj će se e-usluge i vjerodajnice uključivati u NIAS;
- Utvrđuje zajedno s Finom način i dinamiku po kojoj će Prekogranični čvorovi uključivati u Čvor;
- Utvrđuje zajedno s Finom dinamiku povezivanja Pružatelja atributa s NIAS-om;
- Koordinira poslove javnog objavljivanja e-usluga koje su uključene u NIAS na Središnjem državnom portalu (Gov.hr);
- Koordinira poslove javnog objavljivanja *Liste prihvaćenih vjerodajnica* na Središnjem državnom portalu (Gov.hr);
- Donosi upravljačke i operativne odluke u suradnji s Finom koje se tiču rada NIAS-a i Čvora;
- Donosi upravljačke i operativne odluke koje se tiču Navigacijske trake;
- Donosi odluku o privremenoj suspenziji e-usluge i/ili autentifikacijskog poslužitelja na strani NIAS-a kao i odluku o njihovom ponovnom uključanju u rad kada budu otklonjeni razlozi suspenzije;
- Kao voditelj obrade osobnih podataka, sukladno Sporazumu daje pisane upute Fini u vezi s obradom osobnih podataka;
- Kao voditelj obrade osobnih podataka svakom ispitaniku osigurava neposredno ostvarivanje prava koja ispitanik ima prema propisima iz područja zaštite osobnih podataka;
- Kao voditelj obrade osobnih podataka, u slučaju povrede osobnih podataka, informira ispitanike čiji su podaci povrijeđeni te nadležna tijela nadzora o počinjenoj povredi sukladno propisima iz područja zaštite osobnih podataka;
- Donosi odluku o privremenoj suspenziji Prekograničnog čvora na strani Čvora kao i odluku o njegovom ponovnom uključanju u rad kada budu otklonjeni razlozi suspenzije;
- Koordinira u suradnji s Finom poslove i dinamiku uključivanja Klijenata u NIAS te Prekograničnih čvorova u Čvor;
- Potpisuje s Finom i Klijentima Potvrde o produkcijskoj integraciji IT sustava Klijenata s NIAS-om na temelju Naloga za integraciju IT sustava u NIAS;

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

- Osigurava formalno – pravne preduvjete za povezivanje Čvora s Prekograničnim čvorovima;
- Obavještava Klijente o promjenama u *Protokolu rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje* kao i u dokumentima relevantnim za provođenje audita.

4.2. Fina

Fina je temeljem Odluke i Odluke o e-Poslovanju zadužena za uspostavu i operativno vođenje NIAS-a. Fina, u suradnji sa SDURDD-om, donosi i provodi operativne odluke o radu NIAS-a i Čvora te uređuje način i dinamiku uključivanja e-usluga i vjerodajnica u NIAS kao i uključivanje Prekograničnih čvorova u Čvor. Fina u koordinaciji sa SDURDD-om i tijelima javne vlasti nadležnim za upravljanje i vođenje Pružatelja atributa, a na temelju SDURDD-ova Zahtjeva za povezivanje *Pružatelja atributa* s NIAS-om provodi povezivanje NIAS-a i informacijskog sustava tijela javne vlasti nadležnog za upravljanje i vođenje Pružatelja atributa.

Zadace Fine su:

- Operativno vođenje i održavanje NIAS-a i Čvora;
- Ažuriranje poslovno-tehničke dokumentacije vezanu uz rad sustava NIAS i Čvor u suradnji sa SDURDD-om;
- Operativno provođenje zadataka zajednički definiranih sa SDURDD-om;
- Ispitivanje ispunjavanja tehničkih uvjeta za integraciju e-usluge;
- Provedba integracije e-usluge u testnom okruženju;
- Testiranje i verifikacije testiranja integracije e-usluge u testnom okruženju;
- Provedba integracije e-usluge u produkcijskom okruženju;
- Potpisivanje Potvrde o produkcijskoj integraciji e-usluge u NIAS na temelju *Naloga za integraciju IT sustava*;
- Utvrđivanje tehničko-tehnološke spremnosti za povezivanje IT sustava Pružatelja atributa s NIAS-om;
- Provedba povezivanja IT sustava Pružatelja atributa s NIAS-om u testnoj okolini;
- Testiranje i verifikacije testiranja povezivanja IT sustava Pružatelja atributa s NIAS-om u testnoj okolini;
- Provedba integracije povezivanja IT sustava Pružatelja atributa s NIAS-om u produkcijskoj okolini;
- Potpisivanje Potvrde o produkcijskoj integraciji IT sustava Pružatelja atributa s NIAS-om na temelju *Naloga za integraciju IT sustava u NIAS*;
- Sudjelovanje u provedbi audita, po nalogu SDURDD-a, za određivanje razine sigurnosti predmetne vjerodajnice sukladno dokumentu *Procedura audita izdavatelja*

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

vjerodajnica prema eIDAS kriterijima te izrada dokumenta *Mišljenje Audit tima o razini osiguranja kvalitete autentifikacije predmetne vjerodajnice*, u suradnji sa SDURDD-om;

- Provedba integracije vjerodajnice u testnom okruženju;
- Testiranje i verifikacije testiranja integracije vjerodajnice u testnom okruženju;
- Provedba integracije vjerodajnice u produkcijskom okruženju;
- Potpisivanje Potvrde o produkcijskoj integraciji vjerodajnice na temelju *Naloga za integraciju IT sustava*;
- Provedba integracije Čvora i Prekograničnog čvora u testnoj okolini;
- Testiranje i verifikacije testiranja integracije Prekograničnog čvora u testnom okruženju;
- Provedba integracije Prekograničnog čvora u produkcijskom okruženju Čvora;
- Potpisivanje Potvrde o produkcijskoj integraciji Čvora na temelju *Naloga za integraciju IT sustava*;
- Održavanje i nadzor rada NIAS-a;
- Provođenje privremene suspenzije e-usluge i/ili autentifikacijskog poslužitelja na strani NIAS-a temeljem odluke SDURDD-a;
- Obustava privremene suspenzije, odnosno ponovno uključivanje e-usluge i/ili autentifikacijskog poslužitelja na strani NIAS-a temeljem *Naloga za integraciju IT sustava u NIAS* od strane SDURDD-a;
- Obavlja obradu osobnih podataka sukladno Sporazumu i pisanim uputama SDURDD-a kao voditelja osobnih podataka;
- Uspostava jedinstvene točke u postupku prijave Korisnika i Prekograničnih korisnika na e-usluge;
- Podrška za Korisnike NIAS-a, usluge Moj profil i vjerodajnice ePASS;
- Podrška za Klijente sustava NIAS - Izdavatelje vjerodajnica i Pružatelje e-usluga.

4.3. Apis IT

Apis IT je zadužen za uspostavu i operativno vođenje Navigacijske trake. Apis IT, u suradnji sa SDURDD-om, donosi i provodi operativne odluke o radu Navigacijske trake.

Zadaje Apis IT-a su:

- Operativno vođenje i održavanje Navigacijske trake;
- Ažuriranje poslovno-tehničke dokumentacije vezanu uz rad Navigacijske trake u

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

suradnji sa SDURDD-om;

- Operativno provođenje zadataka zajednički definiranih sa SDURDD-om;
- Ispitivanje ispunjavanja tehničkih uvjeta za integraciju Navigacijske trake kod e-usluge;
- Podrška kod provedbe integracije Navigacijske trake kod e-usluge u testnom okruženju;
- Testiranje i verifikacije testiranja integracije Navigacijske trake kod e-usluge u testnom okruženju;
- Podrška kod provedbe integracije Navigacijske trake kod e-usluge u produkcijskom okruženju;
- Potpisivanje Potvrde o produkcijskoj integraciji e-usluge u NIAS na temelju *Naloga za integraciju IT sustava*;
- Podrška za Korisnike NIAS-a oko problematike korištenja Navigacijske trake;
- Podrška za Klijente sustava NIAS - Pružatelje e-usluga oko problematike Navigacijske trake.

4.4. Pružatelj elektroničke usluge – klijent NIAS-a

Pružatelj e-usluge je tijelo javne vlasti u Republici Hrvatskoj koje unutar svoje nadležnosti pruža odgovarajuću e-uslugu. Jedan Pružatelj e-usluga može biti vlasnik više e-usluga uključenih u NIAS. NIAS s Pružateljem e-usluge razmjenjuje podatke na razini pojedinačne e-usluge za potrebe pristupa Korisnika toj e-usluzi.

4.4.1. Postupak integracije e-usluge

Postupak integracije e-usluge u NIAS se odvija na sljedeći način:

- Pružatelj e-usluge popunjava sve rubrike Obrasca koji je objavljen na stranicama Gov.hr i šalje ga u SDURDD. Originalni primjerak obrasca se dostavlja SDURDD-u;
- SDURDD kopiju ovjerenog Obrasca dostavlja Fini i Apis IT čime se inicira postupak integracije e-usluge;
- Fina na temelju dostavljenih podataka, kontaktira Pružatelja e-usluge sa svrhom utvrđivanja tehničko-tehnološke spremnosti Pružatelja e-usluge za integraciju s NIAS-om;
- Ukoliko se utvrdi da je integracija s NIAS-om izvediva, Fina pokreće postupak integracije; Fina Pružatelju e-usluge, dostavlja *Tehničku specifikaciju za integraciju e-usluge* te osigurava tehničku podršku u tom postupku;
- Apis IT Pružatelju e-usluge, dostavlja *Tehničku specifikaciju za implementaciju*

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

jedinstvene navigacijske trake te osigurava tehničku podršku u tom postupku;

- Pružatelj e-usluge osigurava sve tehničke preduvjete za integraciju (izgradnja e-usluge, nabavka i ugradnja aplikativnih i poslužiteljskih certifikata za testnu i produkciju okolinu, ugradnja/razvoj integracijskih modula, integracija Navigacijske trake u e-uslugu i dr.);
- Integracija e-usluge i NIAS-a najprije se provodi u testnoj okolini na kojoj se obavljaju sva potrebna testiranja. Nakon uspješnog testiranja, Fina, Pružatelj e-usluge, Apis IT i SDURDD potpisuju *Potvrdu testa prihvatanja*;
- Integracija e-usluge i NIAS-a u produkcijskoj okolini se provodi nakon što SDURDD uputi Fini *Nalog za integraciju IT sustava u NIAS te potvrdu o njegovoj produkcijskoj spremnosti* (dalje: Nalog). Odmah po provedenoj integraciji u produkcijskoj okolini, u istom Nalogu, Fina, Apis IT i Pružatelj e-usluge potpisuju *Potvrdu o produkcijskoj integraciji koju SDURDD verificira*;
- SDURDD koordinira javnu objavu integracije e-usluge s NIAS-om na Središnjem državnom portalu (Gov.hr).

4.4.2. Prava i odgovornosti

- Fina je obvezna održavati povezanost i funkcionalnost e-usluge integrirane u NIAS koliko bude važio Sporazum i Sporazum za e-Poslovanje (uključujući i njihovo produženo važenje);
- U slučaju prestanka Sporazuma i Sporazuma za e-Poslovanje, Fina ne odgovara za posljedice toga prestanka na strani SDURDD-a, Klijenata i Korisnika, osim kada je do prestanka važenja Sporazuma i Sporazuma za e-Poslovanje došlo jednostranim raskidom od strane Vlade Republike Hrvatske zbog događaja/okolnosti za koje odgovara Fina;
- Verifikacijom Potvrde o produkcijskoj integraciji u NIAS od strane SDURDD-a, u okviru Naloga, e-usluga određenog Pružatelja je formalno uključena u NIAS. SDURDD će osigurati da se navedena činjenica objavi na Središnjem državnom portalu (Gov.hr);
- Fina, kao operativni voditelj NIAS-a, nije odgovorna za postupanje Pružatelja e-usluge glede korištenja podataka Korisnika koje mu NIAS dostavi za potrebe prijave na e-uslugu;
- Fina, kao operativni voditelj NIAS-a, nije odgovorna Pružatelju e-usluge za pristup e-usluzi vjerodajnicom Korisnika ili Prekograničnog korisnika koju neovlašteno koristi druga osoba;
- Fina, kao operativni voditelj NIAS-a, nije odgovorna za kvalitetu e-usluge i pouzdanost podataka koji se obrađuju i prikazuju u e-usluzi;
- Fina ne odgovara za postupak odobravanja pristupa Korisnika ili Prekograničnog korisnika na e-uslugu nakon postupka autentifikacije putem NIAS-a;

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

- NIAS je obavezan Pružatelju e-usluge prilikom autentifikacije Korisnika ili Prekograničnog korisnika proslijediti podatke na način opisan u točki 5.2.5. *SAML poruke*;
- Pružatelj e-usluge ocjenjuje razinu rizika te samostalno izgrađuje sustav autorizacije za pristup svojim resursima. Pružatelj e-usluge je odgovoran za izgradnju informacijsko-tehničkog sustava na strani e-usluge do stupnja spremnosti integracije u NIAS,
- Pružatelj poslovne e-usluge je obavezan prilagoditi svoju e-uslugu na način da može koristiti podatak o Jedinstvenom identifikatoru poslovnog subjekta (JIPS);
- Kod e-usluga istovremeno namijenjenih građanima i poslovnim subjektima, Pružatelj e-usluge obavezan je dizajnirati odnosno prilagoditi e-uslugu na način da e-usluga razlikuje kada Korisnik pristupa kao građanin od situacije kada Korisnik pristupa kao poslovni subjekt, kao i korištenje usluge u skladu sa odabranim subjektom u čije ime Korisnik želi djelovati na e-usluzi;
- Pružatelj e-usluge je odgovoran za zaštitu komunikacijskog kanala između e-usluge i Korisnika ili Prekograničnog korisnika;
- E-usluga obavezna je dopustiti prijavu Korisnika ili Prekograničnog korisnika koji se autentificira vjerodajnicom više razine sigurnosti od one koja je definirana kao minimalna za pristup e-usluzi;
- Pružatelj e-usluge sam definira trajanje sjednice po kojoj je Korisnik prijavljen. Ukoliko Korisnik ili Prekogranični korisnik nije aktivan na stranicama e-usluge, e-usluga će napraviti njegovu odjavu po isteku trajanja sjednice;
- Pružatelj e-usluge je odgovoran za očuvanje kontinuiteta prijave (unutar jedne sjednice) za jednog korisnika bez obzira na postupke kroz preglednike (npr. otvaranje e-usluge u različitim tabovima i različitim preglednicima);
- Pružatelj e-usluge obavezan je javiti Korisniku jasnu i nedvosmislenu poruku o razlozima odbijanja pristupa Korisnika na e-uslugu;
- Pružatelj e-usluge će za e-uslugu uključenu u NIAS na svojim web stranicama objaviti podatke za kontakt putem kojih će Korisnicima ili Prekograničnim korisnicima pružiti podršku. Pružatelj e-usluge je obavezan putem Obrasca pravovremeno obavijestiti Finu i SDURDD o svim promjenama koje namjerava napraviti na svojoj strani, a koje su uzete u obzir prilikom integracije i relevantne su za kvalitetu uspostavljene integracije;
- Pružatelj e-usluge je obavezan najaviti SDURDD-u i Fini planiranu nedostupnost e-usluge najmanje 7 (sedam) dana ranije te je dužan na stranicu e-usluge o istome staviti odgovarajuću obavijest za Korisnike koja, pored ostaloga, treba sadržavati očekivano razdoblje nedostupnosti (datum i sat kao i trajanje) te razlog nedostupnosti (npr. preventivno tehničko održavanje ili sl.);
- Ukoliko se uoče nepravilnosti u radu e-usluge, Pružatelj e-usluge je obavezan odmah se očitovati SDURDD-u i Fini u uzroku nepravilnosti i roku njezinog otklanjanja. SDURDD će temeljem očitovanja odlučiti može li e-usluga ostati integrirana u NIAS ili

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

će se pokrenuti postupak za privremenu suspenziju e-usluge zbog potencijalnog rizika za sigurnosti sustava i u vezi s tim će zatražiti odgovarajuće postupanje Fine;

- Fina je ovlaštena po nalogu SDURDD-a iz NIAS-a isključiti e-uslugu/Pružatelja e-usluge za koje se utvrdi da u svom radu ne poštuje odredbe ovoga Protokola ili da njihovo postupanje sigurnosno ugrožava NIAS;
- Pružatelj e-usluge može iz sigurnosnih razloga privremeno obustaviti dostupnost e-usluge. Pružatelj e-usluge će odmah o suspenziji e-usluge obavijestiti SDURDD i Finu te navesti razloge suspenzije e-usluge;
- Pružatelj e-usluge je obavezan o suspenziji e-usluge obavijestiti Korisnika na stranicama e-usluge;
- Pružatelj usluga je obavezan odmah po otklanjanju poteškoća u radu e-usluge očitovati se SDURDD-u o uzroku zbog kojeg je provedena suspenzija te o mjerama koje su poduzete kako bi s one otklonile;
- E-usluga može biti ponovno integrirana u NIAS ukoliko SDURDD utvrdi da je uklonjen razlog suspenzije. SDURDD će Fini poslati Nalog. Odmah po provedenoj integraciji u produkcijskoj okolini, u istom Nalogu, Fina, Apis IT i Pružatelj e-usluge potpisuju Potvrdu o produkcijskoj integraciji koju SDURDD verificira.

4.4.3. Tehnička integracija e-usluge u NIAS i Navigacijsku traku

Za potrebu provedbe integracije e-usluge, Pružatelju e-usluge će biti dostavljena *Tehnička specifikacija za integraciju e-usluge*.

Tehnička integracija e-usluge (koja se nalazi na uslužnom poslužitelju Pružatelja e-usluge) s NIAS-om obavlja se na način da Pružatelj e-usluge pribavi odgovarajući aplikacijski i poslužiteljski X509 certifikat za e-uslugu te da implementira SAML protokol kojim se ostvaruje komunikacija između uslužnog poslužitelja i NIAS-a.

Aplikacijski X509 certifikat osigurava sigurnu razmjenu podataka između NIAS-a i e-usluge. Javni ključ tog X509 certifikata mora biti dostupan NIAS-u. Na isti način, javni ključ NIAS-ovog poslužiteljskog X509 certifikata mora biti dostupan e-usluzi. Razmjena certifikata obavlja se prije početka integracije e-usluge s NIAS-om.

Za implementaciju SAML protokola, Pružatelj e-usluge može koristiti NIAS-ov integracijski modul koji sadrži programske biblioteke za različite razvojne platforme ili može izraditi vlastite biblioteke koje podržavaju SAML standard i sadrže logiku kojom se ostvaruje veza između dva sustava. Biblioteke za komunikaciju s NIAS-om sadrže niz funkcionalnosti pomoću kojih se šalje zahtjev za SAML porukama te se prima odgovor na taj isti zahtjev, kao i funkcionalnosti pomoću kojih se dohvaćaju korisne informacije iz odgovora na zahtjev za SAML porukom. Integracijski modul NIAS-a se isporučuje kao predložak kojeg Pružatelj e-usluge prilagođava specifičnostima svojeg sustava te ga nadalje samostalno održava.

Pružatelj e-usluge unutar svojeg sustava treba stvoriti web stranicu koja će mu služiti za slanje zahtjeva za SAML porukom te za zaprimanje odgovora na taj zahtjev.

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

Prije postupka integracije putem Obrasca, Pružatelj e-usluge dostavlja URL web stranice na kojoj je dostupna e-usluga koja se integrira i URL za odjavu, minimalnu razinu sigurnosti, podatke o aplikativnom certifikatu te o namjeni korištenja za građane koji pristupaju vjerodajnicom iz Republike Hrvatske i/ili EU/EEA zemalja.

Za potrebu provedbe integracije Navigacijske trake u e-uslugu, Pružatelj e-usluge će dobiti *Tehničku specifikaciju za implementaciju jedinstvene navigacijske trake.*

Implementacija Navigacijske trake na strani e-usluga se odnosi na dodavanje CSS i SCRIPT dijela koda koje je potrebno integrirati unutar e-usluge. CSS kod definira osnovni izgled Navigacijske trake unutar e-web stranice e-usluge. SCRIPT kod se sastoji od definiranja URL-a i dodatnih parametara sa postavkama.

Postupak integracije za potrebe testiranja se radi na način da se e-usluga integrira sa testnim sustavom NIAS. Svi uspješno provedeni testovi integracije se verificiraju kroz *Potvrdu testa prihvatanja.*

Postupak produkcijske integracije se radi na način da Pružatelj usluge e-uslugu integrira sa produkcijskim sustavom NIAS. Pri tome se sa obje strane koriste produkcijski aplikacijski X509 certifikati.

Ukoliko osim autentifikacijskih podataka, e-usluga u okviru e-Poslovanja za potrebe pristupa Korisnika traži i autorizacijske podatke, provesti će integraciju s podsustavom e-Ovlaštenja sukladno *Protokolu rada za e-Ovlaštenja, Tehničkoj specifikaciji za dohvat autorizacijskih podataka, Tehničkoj specifikaciji za prosljeđivanje autorizacijskih podataka Navigacijskoj traci* te, opcionalno *Tehničkoj specifikaciji za integraciju web registracijskog obrasca za dodjelu prava korisnicima na e-uslugu u e-Ovlaštenja i Tehničkoj specifikaciji za dohvat relacija OIB i JIPS na temelju e-Zastupanja.*

4.5. Izdavatelj vjerodajnice – klijent NIAS-a

Izdavatelj vjerodajnice pruža uslugu autentifikacije Korisnika, odnosno potvrdu valjanosti i validnosti korištene vjerodajnice. Izdavatelj vjerodajnice može imati jednu ili više vjerodajnica integriranih u NIAS.

4.5.1. Postupak integracije vjerodajnice

Postupak integracije vjerodajnice u NIAS može inicirati sam Izdavatelj vjerodajnice ili SDURDD.

Postupak integracije vjerodajnice u NIAS se odvija na sljedeći način:

- Izdavatelj vjerodajnice podnosi SDURDD-u pisanu zamolbu za uključivanje svoje vjerodajnice na *Listu prihvaćenih vjerodajnica*;
 - Ukoliko zamolbu nađe osnovanom, SDURDD istu, zajedno sa svom

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

zaprimitenom dokumentacijom prosljeđuje Fini u svrhu provedbe snimke stanja za utvrđivanje tehničko-tehnološke spremnosti za integraciju s NIAS-om.

- SDURDD sukladno dokumentu *Procedura audita izdavatelja vjerodajnica prema eIDAS kriterijima* saziva Audit tim za procjenu razine osiguranja kvalitete autentifikacije za vjerodajnicu tog izdavatelja;
- Audit tim, sukladno dokumentu *Procedura audita izdavatelja vjerodajnica prema eIDAS kriterijima* provodi proceduru audita, nakon čega izrađuje dokument *Mišljenje Audit tima o razini osiguranja kvalitete autentifikacije za predmetnu vjerodajnicu*, koje dostavlja SDURDD;
- Ukoliko se snimkom stanja utvrdi da je integracija s NIAS-om izvediva i *Mišljenje Audit tima* bude prihvaćeno od strane SDURDD-a, SDURDD donosi konačnu *Odluku o prihvaćanju i ocjeni razine za predmetnu vjerodajnicu*;
- Nakon donošenja Odluke o prihvaćanju predmetne vjerodajnice, Fina Izdavatelju vjerodajnice dostavlja *Tehničku specifikaciju za integraciju vjerodajnice* te mu osigurava tehničku podršku u postupku integracije;
- Izdavatelj vjerodajnice osigurava sve tehničke preduvjete za integraciju svoje vjerodajnice u sustav NIAS (izgradnja servisa za autentifikaciju vjerodajnice, nabavka i ugradnja aplikativnih i poslužiteljskih certifikata za testnu i produkciju okolinu, ugradnja/razvoj integracijskih modula i dr.);
- Integracija vjerodajnice i NIAS-a najprije se provodi u testnoj okolini na kojoj se obavljaju sva potrebna testiranja. Nakon uspješnog testiranja, Fina, Izdavatelj vjerodajnice i SDURDD potpisuju *Potvrdu testa prihvaćanja*;
- Integracija vjerodajnice i NIAS-a u produkcijskoj okolini se provodi nakon što SDURDD Fini uputi Nalog. Odmah po provedenoj integraciji u produkcijskoj okolini, u istom *Nalogu*, Fina i Izdavatelj vjerodajnice potpisuju *Potvrdu o produkcijskoj integraciji* koju SDURDD verificira;
- SDURDD koordinira objavu integracije vjerodajnice u NIAS na Središnjem državnom portalu (Gov.hr).

4.5.2. Prava i odgovornosti

- U slučaju prestanka Sporazuma, Fina ne odgovara za posljedice toga prestanka na strani SDURDD-a, Klijenata i Korisnika, osim kada je do prestanka važenja Sporazuma došlo jednostranim raskidom od strane Vlade Republike Hrvatske zbog događaja/okolnosti za koje odgovara Fina;
- Fina će s Izdavateljem vjerodajnica provesti potrebnu integraciju u testnoj okolini, a nakon uspješnog testiranja zajedno sa Izdavateljem vjerodajnica i SDURDD-om potpisat će *Potvrdu testa prihvaćanja*;
- SDURDD će Fini poslati Nalog. Odmah po provedenoj integraciji u produkcijskoj okolini, u istom *Nalogu*, Fina i Izdavatelj vjerodajnice potpisuju *Potvrdu o produkcijskoj*

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

integraciji koju SDURDD verificira;

- Verifikacijom Potvrde o produkcijskoj integraciji u NIAS od strane SDURDD-a, u okviru Naloga, vjerodajnica određenog Izdavatelja je formalno uključena u NIAS. SDURDD će osigurati da se navedena činjenica objavi na Središnjem državnom portalu (Gov.hr);
- Izdavatelj vjerodajnice jamči poštivanje Zakona o državnoj informacijskoj infrastrukturi, Uredbe o organizacijskim i tehničkim standardima za povezivanje na državnu informacijsku infrastrukturu, *Protokola rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje* kao i dokumenata koji su relevantni za provođenje audita;
- Izdavatelj vjerodajnice koja je prihvaćena u NIAS nadležan je za: održavanje podataka potrebnih kako bi se Korisnik autentificirao, provođenje definiranih pravila i procedura za osiguranje informacijskog integriteta, konzistentnosti i vjerodostojnosti sadržaja podataka koje koristi u postupku autentifikacije;
- Izdavatelj vjerodajnice je odgovoran za zaštitu komunikacijskog kanala između autentifikacijskog poslužitelja i Korisnika;
- Izdavatelj vjerodajnice koja je prihvaćena u NIAS će NIAS-u sa svog autentifikacijskog poslužitelja osigurati stalnu dostupnost pouzdanih podataka o validnosti i valjanosti izdane vjerodajnice;
- Izdavatelj vjerodajnice je obavezan najaviti SDURDD-u i Fini planiranu nedostupnost autentifikacijskog poslužitelja najmanje 7 (sedam) dana ranije te je dužan na stranicama za autentifikaciju o istome staviti odgovarajuću obavijest za Korisnike koja pored ostaloga treba sadržavati očekivano razdoblje nedostupnosti (datum i sat kao i trajanje) te razlog nedostupnosti (npr. preventivno tehničko održavanje);
- Po saznanju iz bilo kojeg izvora o nepravilnostima u radu njegove vjerodajnice, Izdavatelj vjerodajnice je obavezan odmah se očitovati SDURDD-u i Fini u uzroku nepravilnosti i roku njezinog otklanjanja. SDURDD će temeljem očitovanja odlučiti ostaje li vjerodajnica integrirana u NIAS ili će se pokrenuti postupak za suspenziju vjerodajnice zbog potencijalnog rizika za sigurnosti sustava;
- Izdavatelj vjerodajnice je obavezan pravovremeno obavijestiti Finu i SDURDD o svim promjenama koje namjerava napraviti na svojoj strani, a koje su uzete u obzir prilikom integracije i relevantne su za kvalitetu uspostavljene integracije;
- Izdavatelj vjerodajnice je obavezan odmah obavijestiti Finu i SDURDD o izvanrednim promjenama koje su se dogodile nad revidiranim točkama za ocjenu razine sigurnosti vjerodajnice, a naročito u slučaju neovlaštenog pristupa podacima ili ugroze bilo koje komponente koja jamči definiranu sigurnost sustava;
- Fina i/ili SDURDD mogu zatražiti u bilo koje doba reviziju ocjene razine sigurnosti vjerodajnice. Ukoliko Fina ima saznanja ili osnovanu sumnju da Izdavatelj vjerodajnice ne provodi mjere relevantne za osiguranje razine sigurnosti vjerodajnice, o tome će obavijestiti SDURDD te odmah zatražiti reviziju ocjene sigurnosti;
- Ukoliko Izdavatelj vjerodajnice smatra da je nadogradnjom sustava i poboljšanjem postupka izdavanja vjerodajnica stekao uvjete za povećanje razine sigurnosti vjerodajnice, putem SDURDD-a može zatražiti reviziju ocjene razine sigurnosti vjerodajnice;

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

- Svu dokumentaciju koju je Izdavatelj vjerodajnice dostavio za potrebe audit procedure radi procjene razine sigurnosti vjerodajnice, Fina će koristiti isključivo u te svrhe;
- Fina ne odgovara za posljedice grešaka i propusta Izdavatelja vjerodajnica u postupku izdavanja vjerodajnica (npr. kod utvrđivanja identiteta Korisnika, kod utvrđivanja točnosti i cjelovitosti podataka o Korisniku te kod povezivanja podataka o Korisniku s vjerodajnicom izdanom Korisniku) koje se pojave u NIAS-u, osim kada je vjerodajnice sama izdala kao ovlašteni Izdavatelj vjerodajnica;
- Fina ne odgovara ako NIAS-u ili e-usluzi pristupi Korisnik s vjerodajnicom pri čijem izdavanju je bilo grešaka i/ili propusta Izdavatelja vjerodajnice, osim kada je vjerodajnicu sama izdala kao ovlašteni Izdavatelj vjerodajnica;
- Izdavatelj vjerodajnica će za vjerodajnicu uključenu u NIAS objaviti na svojim web stranicama podatke za kontakt putem kojih će krajnjim Korisnicima pružati podršku vezano uz postupak izdavanja vjerodajnice te uslugu potvrde valjanosti i validnosti izdane vjerodajnice;
- Fina je ovlaštena po nalogu SDURDD-a iz NIAS-a isključiti vjerodajnicu za koju se utvrdi da u svom radu ne poštuju odredbe ovoga Protokola ili da njihovo postupanje sigurnosno ugrožava NIAS;
- Izdavatelj vjerodajnice može iz sigurnosnih razloga privremeno obustaviti dostupnost autentifikacijskog poslužitelja. Izdavatelj vjerodajnice će odmah obavijestiti SDURDD i Finu o suspenziji autentifikacijskog poslužitelja te navesti razloge suspenzije;
- Izdavatelj vjerodajnice je obavezan o suspenziji autentifikacijskog poslužitelja obavijestiti Korisnika na stranicama za unos vjerodajnice;
- Izdavatelj vjerodajnice je obavezan odmah po otklanjanju poteškoća u postupku autentifikacije očitovati se SDURDD-u o uzroku zbog kojeg je provedena suspenzija te o mjerama koje su poduzete kako bi s one otklonile;
- Autentifikacijski poslužitelj može biti ponovno integriran u NIAS ukoliko SDURDD utvrdi da je uklonjen razlog suspenzije. SDURDD će Fini poslati Nalog za integraciju IT sustava u NIAS te potvrdu o njegovoj produkcijskoj spremnosti. Odmah po provedenoj integraciji u produkcijskoj okolini, u istom Nalogu, Fina i Izdavatelj vjerodajnice potpisuju Potvrdu o produkcijskoj integraciji koju SDURDD verificira.

4.5.3. Tehnička integracija vjerodajnice u NIAS

Za postupak integracije nove vjerodajnice u NIAS, Izdavatelj vjerodajnice će dobiti *Tehničku specifikaciju za integraciju vjerodajnice u NIAS*.

Tehnička integracija autentifikacijskog poslužitelja Izdavatelja vjerodajnice s NIAS-om obavlja se na način da Izdavatelj vjerodajnice pribavi odgovarajući aplikacijski i poslužiteljski X509 certifikat za autentifikacijski poslužitelj te da implementira SAML protokol kojim se ostvaruje komunikacija između autentifikacijskog poslužitelja i NIAS-a.

Za implementaciju SAML protokola Izdavatelj vjerodajnice može koristiti NIAS-ov integracijski modul koji sadrži programske biblioteke za različite razvojne platforme ili može izraditi vlastite

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

biblioteke koje podržavaju SAML standard i sadrže logiku kojom se ostvaruje veza između dva sustava. Biblioteke za komunikaciju s NIAS-om sadrže niz funkcionalnosti pomoću kojih se šalje zahtjev za SAML porukama te prima odgovor na taj isti zahtjev kao i funkcionalnosti pomoću kojih se dohvaćaju korisne informacije iz odgovora na zahtjev za SAML porukom. Integracijski modul NIAS-a se isporučuje kao predložak kojeg Izdavatelj vjerodajnice prilagođava specifičnostima svojeg sustava te ga nadalje samostalno održava.

Prije postupka integracije, Izdavatelj vjerodajnice dostavlja URL web stranice na kojoj je dostupan autentifikacijski poslužitelj Izdavatelja vjerodajnice koji se integrira te podatke o aplikativnom certifikatu.

Postupak integracije za potrebe testiranja se radi na način da Izdavatelj vjerodajnice integrira autentifikacijski poslužitelj sa testnim sustavom NIAS. Svi uspješno provedeni testovi integracije se verificiraju kroz Potvrde testa prihvatanja.

Postupak produkcijske integracije se radi na način da Izdavatelj vjerodajnice integrira autentifikacijski poslužitelj sa produkcijskim sustavom NIAS. Pri tome se sa obje strane koriste produkcijski aplikacijski X509 certifikati.

Nakon uspješne integracije, Korisnici vjerodajnice koja je integrirana u NIAS mogu koristiti novu vjerodajnicu posredstvom NIAS-a.

4.6. Korisnik NIAS-a

- Korisnik je građanin ili osoba u poslovnom subjektu, posjednik vjerodajnice s Liste prihvaćenih vjerodajnica, koji posredstvom NIAS-a pristupa e-usluzi ili Prekograničnoj e-usluzi, a za kojeg NIAS u razmjeni poruka kao Jedinostveni identifikator koristi OIB fizičke osobe odnosno Jedinostveni identifikator poslovnog subjekta za poslovne subjekte (JIPS);
- Svaki Korisnik ima u okviru NIAS-a jedinstveni elektronički identitet kojim se koristi u pristupu elektroničkim uslugama, odnosno u elektroničkoj komunikaciji s javnim sektorom;
- Korisnik svoju vjerodajnicu koristi kao sredstvo za dokazivanje svojeg e-identiteta. Korisnik prema slobodnom izboru može koristiti više vjerodajnica uključenih u NIAS bez obzira radi li se o osobnim ili poslovnim vjerodajnicama u pristupu na e-usluge koje su namijenjene građanima i/ili poslovnim subjektima;
- Korisnik je odgovoran za savjesnu uporabu i čuvanje svoje vjerodajnice. Upravitelj (SDURDD) i operativni voditelj NIAS-a (Fina) ne snose odgovornost za štetu nastalu nesavjesnom uporabom i neodgovarajućim čuvanjem vjerodajnice;
- Korisnik vjerodajnicu može zatražiti kod Izdavatelja vjerodajnice sukladno pravilima izdavanja vjerodajnice. Informacije o vjerodajnicama prihvaćenim u NIAS te njihovim Izdavateljima i načinu ishodovanja vjerodajnice su objavljene na Središnjem državnom portalu (Gov.hr);
- Sve uvjete korištenja vjerodajnice Korisnik regulira s Izdavateljem vjerodajnice,

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

uključujući i radnje koje su u vezi sa zloporabom ili sumnjom na zloporabu vjerodajnice;

- Korisnik za pristup e-usluzi putem NIAS-a treba imati pristup internetu i neki od najčešće korištenih internet preglednika kao što su npr. Google Chrome, Mozilla Firefox, Opera ili dr;
- Brzina i kvaliteta internetske veze mogu utjecati na dostupnost NIAS-a, odnosno e-usluge za što Fina i Pružatelj e-usluge ne odgovaraju;
- Korisnici prilikom prve autentifikacije putem NIAS-a obvezno pristaju na Opće uvjete portala e-Građani u kojima su objedinjeni uvjeti korištenja NIAS-a i KP. Korisniku koji pristupa NIAS-u i/ili e-usluzi putem NIAS-a, a koji ne pristaje na uvjete korištenja NIAS-a, ne dozvoljava se korištenje NIAS-a i/ili pristup e-usluzi putem NIAS-a;
- Prihvaćanjem uvjeta korištenja NIAS-a, Korisnik daje ovlaštenje NIAS-u da za potrebe pristupa Korisnika nekoj e-usluzi prosljeđuje zatraženi skup podataka Korisnika iz evidencije Pružatelja atributa koje za potrebe autentifikacije zatraži e-usluga i da iste podatke obrađuje za potrebe vođenja NIAS-a;
- Prihvaćanjem uvjeta korištenja NIAS-a, Korisnik daje ovlaštenje NIAS-u da za potrebe pristupa Korisnika e-usluzi, prosljeđuje podatke o zastupanjima Korisnika iz evidencije Pružatelja atributa i da iste podatke obrađuje za potrebe vođenja NIAS-a;
- SDURDD kao upravitelj NIAS-a i Fina kao operativni voditelj jamče Korisniku da će se njegovi osobni podaci i podaci subjekta koje ovlašteno zastupa koristiti sukladno propisima koji uređuju zaštitu osobnih podataka i da integritet i povjerljivost tih podataka ni na koji način neće biti narušeni.

4.7. Pružatelji atributa

Pružatelji atributa su:

- Evidencija o osobnim identifikacijskim brojevima koju, u skladu s odredbama Zakona o osobnom identifikacijskom broju („Narodne novine“, broj: 60/08), vodi Ministarstvo financija - Porezna uprava, a sadržava podatke o pravnim osobama i fizičkim osobama – građanima koje su u tu evidenciju dostavila nadležna javnopravna tijela;
- Obrtni registar koji u skladu sa Zakonom o obrtu („Narodne novine“, 143/13, 127/19 i 41/20) i Pravilnikom o obliku i načinu vođenja Obrtnog registra („Narodne novine“, broj: 58/09) vodi nadležno registarsko tijelo;
- Upisnik poljoprivrednika koji u skladu sa Zakonom o poljoprivredi („Narodne novine“, broj: 118/18 i i 42/20) i Pravilnikom o upisu poljoprivrednika („Narodne novine“, broj: 62/19) vodi Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju;
- Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika kojeg u skladu s odredbama Zakona o proračunu („Narodne novine“, broj: 144/21) i Pravilniku o utvrđivanju proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te o načinu vođenja Registra proračunskih i izvanproračunskih korisnika

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

(„Narodne novine“, broj: 128/09, 142/14, 23/19, 83/21) vodi Ministarstvo financija;

- Podatkovni dio e-Ovlaštenja u koji su podaci uneseni pri korištenju e-Ovlaštenja posredstvom Referenta, odnosno koji su za potrebe rada podsustava e-Ovlaštenja evidentirani samom sustavu;
- Matica rođenih koju u skladu sa Zakonom o državnim maticama („Narodne novine“, broj: 96/93, 76/13 i 98/19) vodi Ministarstvo pravosuđa i uprave.

Pružatelji atributa mogu biti i druge službene evidencije, upisnici odnosno registri koji se s NIAS-om povezuju na način utvrđen ovim Protokolom.

4.7.1. Postupak povezivanja Pružatelja atributa

Postupak povezivanja Pružatelja atributa odvija na sljedeći način:

- SDURDD Fina i tijelu javnog sektora nadležnom za upravljanje i vođenje Pružatelja atributa dostavlja Zahtjev za integraciju Pružatelja atributa s NIAS-om;
- Fina na temelju Zahtjeva za integraciju *Pružatelja atributa s NIAS-om*, a u koordinaciji sa SDURDD-om, s tijelom javnog sektora nadležnim za upravljanje i vođenje Pružatelja atributa, utvrđuje tehničko-tehnološku spremnost povezivanja Pružatelja atributa s NIAS-om;
- Ako Fina utvrdi da nema tehničko-tehnoloških zapreka za povezivanje Pružatelja atributa s NIAS-om, tijelu javnog sektora i SDURDD-u dostavlja *Tehničku specifikaciju za integraciju Pružatelja atributa s NIAS-om* i odgovarajuću tehničku specifikaciju korisničkih atributa te osigurava tehničku podršku u postupku povezivanja;
- Tijelo javnog sektora nadležno za upravljanje i vođenje Pružatelja atributa osigurava sve tehničke pretpostavke povezivanja (nabavka i ugradnja aplikativnih i poslužiteljskih certifikata za testnu i produkciju okolinu, ugradnja/razvoj integracijskih modula i dr.);
- Nakon što tijelo javnog sektora osigura sve tehničke pretpostavke za povezivanje, Fina u koordinaciji sa SDURDD-om provodi povezivanja informacijskog sustava Pružatelja atributa s NIAS-om u testnoj okolini;
- U testnoj okolini Fina i tijelo javnog sektora nadležno za upravljanje i vođenje Pružatelja atributa provode potrebna testiranja. Nakon uspješnog testiranja, Fina, tijelo javnog sektora nadležno za upravljanje i vođenje Pružatelja atributa i SDURDD potpisuju *Potvrdu testa prihvaćanja*;
- Nakon potpisivanja *Potvrde testa prihvaćanja*, Fina u koordinaciji sa SDURDD-om i tijelom javnog sektora nadležnim za upravljanje i vođenje Pružatelja atributa, a na temelju *Naloga za integraciju IT sustava u NIAS*, provodi povezivanja IT sustava Pružatelja atributa s NIAS-om u produkcijskom okruženju;
- Povezivanje informacijskog sustava Pružatelja atributa s NIAS-om u produkcijskoj

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

okolini dovršeno je potpisivanjem Potvrde o produkcijskoj integraciji IT sustava Pružatelja atributa u NIAS koju potpisuju Fina i tijelo javnog sektora nadležno za upravljanje i vođenje Pružatelja atributa, a SDURDD potpisom verificira.

4.7.2. Prava i odgovornosti

- Tijelo javnog sektora nadležno za upravljanje i vođenje Pružatelja atributa će postupiti sukladno *Nalogu za povezivanje Pružatelja atributa s NIAS-om* te će u koordinaciji SDURDD-a zajedno s Finom pristupiti utvrđivanju tehničko-tehnološke spremnost povezivanja Pružatelja atributa s NIAS-om;
- Fina je dužna postupiti u skladu s *Nalogom za povezivanje Pružatelja atributa s NIAS-om* te je, u koordinaciji SDURDD-a zajedno s tijelom javnog sektora nadležnim za upravljanje i vođenje Pružatelja atributa, dužna pristupiti utvrđivanju tehničko-tehnološku spremnost povezivanja Pružatelja atributa s NIAS-om;
- U slučaju prestanka Sporazuma i Sporazuma za e-Poslovanje, Fina ne odgovara za posljedice toga prestanka na strani SDURDD-a, Klijenata i Korisnika, osim kada je do prestanka važenja Sporazuma i Sporazuma za e-Poslovanje došlo jednostranim raskidom od strane Vlade Republike Hrvatske zbog događaja/okolnosti za koje odgovara Fina;
- Fina je, u slučaju da nema tehničko-tehnoloških zapreka za povezivanje Pružatelja atributa s NIAS-om, dužna provesti povezivanje Pružatelja atributa s NIAS-om u testnom i produkcijskom okruženju na način opisan u točki 4.7.1.;
- Tijelo javnog sektora nadležno za upravljanje i vođenje Pružatelja atributa odgovorno je za istinitost i točnost atributa koje Pružatelj atributa dostavlja NIAS-u, provođenje definiranih pravila i procedura za osiguranje informacijskog integriteta, konzistentnosti i vjerodostojnosti atributa toga Pružatelja atributa koji se koriste u postupku autentifikacije, identifikacije i autorizacije;
- Tijelo javnog sektora nadležno za upravljanje i vođenje Pružatelja atributa odgovorno je za zaštitu komunikacijskog kanala između Pružatelja atributa i NIAS-a;
- Tijelo javnog sektora nadležno za upravljanje i vođenje Pružatelja atributa obvezno je najaviti SDURDD-u i Fini planiranu nedostupnost Pružatelja atributa najmanje 7 (sedam) dana ranije, a SDURDD će na Središnjem državnom portalu (Gov.hr) o istome staviti odgovarajuću obavijest za Korisnike koja pored ostaloga treba sadržavati očekivano razdoblje nedostupnosti (datum i sat kao i trajanje) te razlog nedostupnosti (npr. preventivno tehničko održavanje);
- Pružatelj atributa je obvezan pravovremeno obavijestiti Finu i SDURDD o svim promjenama koje namjerava napraviti na svojoj strani, a koje su uzete u obzir prilikom integracije i relevantne su za kvalitetu uspostavljene integracije;
- Fina ne odgovara za posljedice neistinitih i/ili netočnih atributa koje je Pružatelj atributa dostavio NIAS-u;
- Fina je ovlaštena po nalogu SDURDD-a iz NIAS-a isključiti Pružatelja atributa za kojeg

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

se utvrdi da u svom radu ne poštuju odredbe ovoga Protokola ili da sigurnosno ugrožava NIAS;

- Po otklanjanju nedostataka koji su doveli do isključenja iz prethodne točke, Fina će Pružatelja atributa ponovno povezati s NIAS-om na način utvrđen u točki 4.7.1.ovoga Protokola.

4.8. Fina kao Izdavatelj vjerodajnica

Fina za potrebe Sustava e-Građani izdaje vjerodajnicu ePASS tipa „korisničko ime/lozinka“ koja je integrirana u sustav NIAS te prema definiranoj proceduri uvrštena u *Listu prihvaćenih vjerodajnica*.

Postupak integracije vjerodajnica kojima je izdavatelj Fina, obavlja se na način odgovarajući utvrđenom u točki 4.5.1. *Postupak integracije vjerodajnice* koju izdaje Fina koordinira SDURDD. Po obavljenoj integraciji vjerodajnice, SDURDD će osigurati da se navedene činjenice objave na Središnjem državnom portalu (Gov.hr).

4.9. Prihvat podataka o korisničkim računima drugih izdavatelja vjerodajnica u središnji sustav ePASS

Pružatelji e-usluga koji izdaju vjerodajnice tipa „korisničko ime/lozinka“ za potrebe pristupa svojim e-uslugama (dalje: Izdavatelj vjerodajnica za vlastite e-usluge) mogu predložiti SDURDD-u da se njihovi podaci o otvorenim korisničkim računima prihvate u središnji sustav za izdavanje korisničkog imena i lozinke kojeg je Fina uspostavila za potrebe projekta e-Građani i vodi za potrebe Sustava e-Građani i e-Poslovanje. Prihvat korisničkih podataka u sustav ePASS obaviti će se jednokratno te isključivo sa svrhom izdavanja nove vjerodajnice tipa „korisničko ime/lozinka“ koju izdaje Fina za potrebe sustava e-Građani i e-Poslovanje (dalje: vjerodajnica ePASS), a prema proceduri opisanoj u točki 4.5.1 *Postupak integracije vjerodajnice*, uz sljedeće iznimke:

- Zamolba koju Izdavatelj vjerodajnice za vlastite e-usluge podnosi prema SDURDD-u, odnosi se na prihvat u sustav ePASS umjesto u NIAS;
- Izdavatelju vjerodajnica za vlastite e-usluge ne uručuje se *Tehnička specifikacija za integraciju vjerodajnice u NIAS*, nego tehnička pravila za pripremu, prihvat i kontrolu ispravnosti podataka o korisničkim računima.

Uvjeti koje mora ispuniti Izdavatelj vjerodajnica za vlastite e-usluge radi prihvata korisničkih podataka u sustav ePASS su sljedeći:

- Razina sigurnosti postojeće vjerodajnice „korisničko ime/lozinka“ mora udovoljiti zahtjevima koji se traže za Nisku razinu (točka 2.5 *Vjerodajnice i razine osiguranja*)

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

kvalitete autentifikacije), a što se utvrđuje postupkom audita uz donošenje Odluke o prihvatanju i ocjeni razine sigurnosti predmetne vjerodajnice (točka 4.5.1 Postupak integracije vjerodajnice);

- Osigurati sve pretpostavke kako bi njegova e-usluga mogla provesti cjelovitu integraciju na NIAS, poštujući logiku i pravila rada NIAS-a prema ovom Protokolu;
- Osigurati da NIAS bude jedina pristupna točka na njegovu e-uslugu što se tiče autentifikacije;
- Obustaviti daljnje izdavanje i uporabu vjerodajnice koju je izdavao do trenutka prihvata korisničkih podataka u sustav ePASS.

U slučaju prestanka Sporazuma, Fina ne odgovara za posljedice na strani SDURDD-a, Klijenata i Korisnika, osim kada je do prestanka važenja Sporazuma došlo jednostranim raskidom od strane Vlade Republike Hrvatske zbog događaja/okolnosti za koje odgovara Fina.

Izdavatelj vjerodajnica za vlastite e-usluge treba pravovremeno na svojim internetskim stranicama obavijestiti svoje Korisnike o učinjenoj promjeni te ih informirati o novim mogućnostima korištenja vjerodajnice koju im je izdao.

Fina omogućava Korisnicima, čiji su podaci preuzeti, jednokratnu on-line promjenu svoje dotadašnje vjerodajnice novom vjerodajnicom ePASS, tipa „korisničko ime /lozinka“ koju izdaje Fina za potrebe Sustava e-Građani i e-Poslovanje, bez potrebe ponovnog dolaska na registracijsko mjesto radi identifikacije. SDURDD definira vrijeme dostupnosti ove funkcionalnosti.

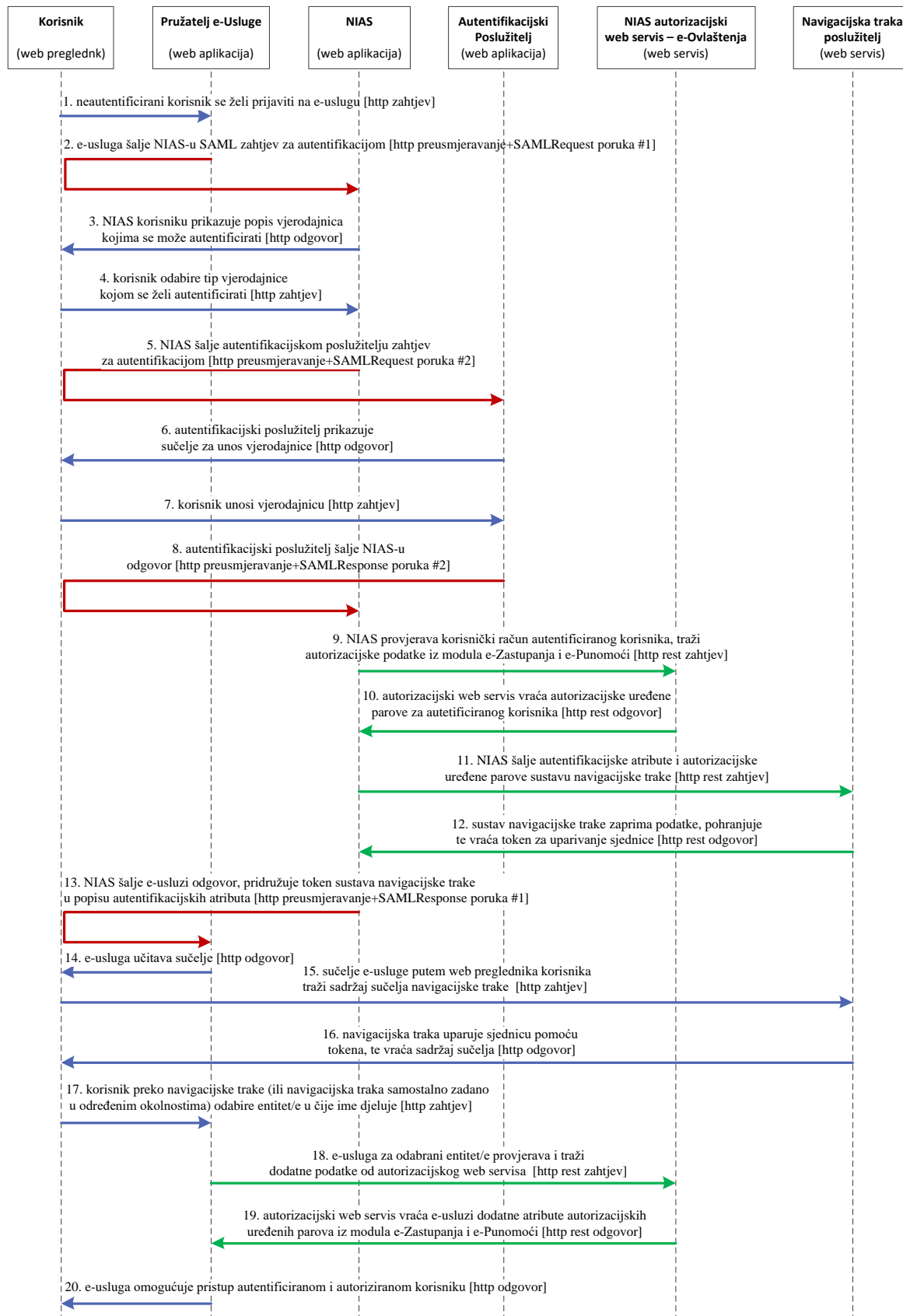
SDURDD koordinira poslove javnog objavljivanja informacija iz ovog poglavlja na Središnjem državnom portalu (Gov hr).

5. Osnove rada sustava

5.1. Sekvencijalni dijagram rada NIAS-a u postupku autentifikacije Korisnika

Sekvencijalni dijagram na Slici 1, prikazuje tijek komunikacije između Korisnika, Pružatelja elektroničke usluge, NIAS-a, Navigacijske trake i Izdavatelja vjerodajnice. U nastavku je pojašnjena interakcija u komunikaciji (međusobna razmjena poruka).

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

Slika 1: Sekvencijalni dijagram rada NIAS-a prilikom autentifikacije Korisnika

5.1.1. Korisnik

U postupku autentifikacije i autorizacije, Korisnik ostvaruje svoju ulogu kroz tri faze.

Prva faza počinje inicijativom od Korisnika koji putem svojeg web preglednika traži pristup e-usluzi. Kako bi e-usluga identificirala Korisnika koji traži pristup, istog preusmjerava na NIAS kako bi se autentificirao. NIAS upućuje Korisnika na odabir vjerodajnica kojima je moguće izvršiti prijavu na odabranu e-uslugu. Korisnik odabire vjerodajnicu kojom se želi autentificirati, a NIAS ga preusmjerava Izdavatelju vjerodajnice.

Korisnik u drugoj fazi preko Navigacijske trake odabire subjekt u čije ime želi djelovati. Prije ovog odabira su e-Ovlaštenja Navigacijskoj traci prosljedila podatke o subjektima u čije ime Korisnik može djelovati na predmetnoj e-usluzi.

Korisnik u trećoj fazi pristupa e-usluzi te ako ima pravo djelovati u ime odabranog subjekta na toj e-usluzi, djeluje u njegovo ime. Prije ovog odabira e-usluga je dohvatila dodatne autorizacijske podatke iz e-Ovlaštenja. E-usluga treba dozvoliti prijavu autentificiranog i autoriziranog Korisnika ako Korisnik ima pravo da djeluje u ime odabranog subjekta na toj e-usluzi.

5.1.2. Izdavatelj vjerodajnice

Korisnik se na stranicama Izdavatelja vjerodajnice autentificira odabranom vjerodajnicom.

Izdavatelj vjerodajnice s autentifikacijskog poslužitelja radi provjeru validnosti i valjanosti izdane vjerodajnice uspoređujući ih s onima koje drži pohranjene u svojoj bazi podataka.

Nakon što autentifikacijski poslužitelj izvrši provjeru podataka, obavještava NIAS o validnosti i valjanosti korisničkih podataka slanjem OIB-a Korisnika.

Izdavatelji poslovnih vjerodajnice uz OIB Korisnika obavezno šalju i druge podatke koji su vezani uz poslovni subjekt kao što su: OIB poslovnog subjekta (OIB pravne ili fizičke osobe koja djeluje kao poslovni subjekt), identifikator poslovnog subjekta kod izdavatelja vjerodajnice – PSID (npr. za pravnu osobu PSID je MB pravne osobe, za obrt PSID je matični broj obrta (MBO), za obiteljska poljoprivredna gospodarstva PSID je matični identifikacijski broj poljoprivrednog gospodarstva (MIBPG), za slobodna djelatnosti PSID je matični broj sa Državnog zavoda za statistiku (MB), za sporedna zanimanja PSID je redni broj odobrenja koji dodjeljuje Gradski ured za gospodarstvo, rad i poduzetništvo i sl.), te DN ukoliko se autentifikacija obavlja certifikatom.

Temeljem podataka o OIB-u Korisnika, NIAS radi provjeru postojanja i aktivnosti Korisnika u OIB sustavu te dohvaća i ostale zatražene atribute. Ako provjera ne zadovolji, autentifikacijski poslužitelj NIAS-u šalje poruku o grešci te NIAS obustavlja postupak autentifikacije.

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

Kod prijave poslovnom vjerodajnicom NIAS temeljem dostavljenih podataka od Izdavatelja vjerodajnice – OIB-a poslovnog subjekta sa vjerodajnice i identifikatora poslovnog subjekta kod izdavatelja vjerodajnice (PSID), radi provjeru postojanja o poslovnom subjektu kod Pružatelja atributa, te dohvaća zatražene atribute poslovnog subjekta. Ako provjera zadovolji, NIAS će sukladno poslovnim pravilima kreira Jedinstveni identifikator poslovnog subjekta (JIPS). Jedinstveni identifikator poslovnog subjekta kombinacija je dva podataka, identifikatora poslovnog subjekta - IPS (nakon provjere u povezanom registru) i izvora u registru (IZVOR_REG). Napomena: Identifikator poslovnog registra nakon provjere u povezanom registru (IPS) ne treba biti identičan Identifikatoru poslovnog subjekta koji je za njega dostavio Izdavatelj vjerodajnice (PSID) (npr. Izdavatelj vjerodajnica dostavlja MB pravne osobe, a Identifikator poslovnog registra koji je sastavni dio Jedinstvenog identifikatora poslovnog subjekta za pravnu osobu je OIB pravne osobe). Ako provjera ne zadovolji, autentifikacijski poslužitelj NIAS-u i Navigacijskoj traci šalje podatke samo o fizičkoj osobi.

5.1.3. Navigacijska traka

NIAS provjerava podatke autentificiranog Korisnika te se Navigacijskoj traci prosljeđuju i prikazuju podaci o autentificiranom Korisniku i subjektima u čije ime Korisnik ima pravo djelovati.

Podaci koji se prosljeđuju Navigacijskoj traci ovise o tipu odabrane e-usluge, vrsti vjerodajnice s kojom se Korisnik prijavljuje te dodatnim autorizacijskim podacima koje je e-usluga prilikom integracije zatražila (podaci iz e-Zastupanja i/ili e-Punomoći).

Na Navigacijskoj traci prikazuje se lista subjekata u čije ime Korisnik može djelovati.

Ako Korisnik može djelovati u ime više subjekata, na Navigacijskoj traci treba birati subjekt u čije ime želi djelovati, te se ti podaci prosljeđuju e-usluzi. Ako Korisnik može djelovati u samo u ime jednog subjekta, ne postoji mogućnost odabira, već Navigacijska traka e-usluzi automatski prosljeđuje podatke o tom subjektu.

5.1.4. Pružatelj e-usluge

U postupku autentifikacije, NIAS dostavlja Pružatelju e-usluge SAML odgovor s podacima autentificiranog Korisnika.

U postupku autorizacije, nakon što Navigacijska traka dostavi Pružatelju e-usluge podatke o subjektu u čije ime Korisnik želi djelovati, e-usluga obavezno provjerava s e-Ovlaštenjima ima li Korisnik pravo djelovanja u ime tog subjekta i dohvaća dodatne autorizacijske podatke (ovisno o tome koje podatke je e-usluga zatražila prilikom integracije).

Postupak prijave na e-uslugu se smatra završenim nakon što NIAS Pružatelju usluge isporuči SAML poruku s autorizacijskim podacima koja je digitalno potpisana od strane NIAS-a.

Nakon dostave autentifikacijskih i autorizacijskih podataka o Korisniku, Pružatelj e-usluge donosi odluku o odobravanju ili neodobravanju pristupa Korisnika. Ako Pružatelj e-usluge ne

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

odobri pristup Korisniku, treba javiti jasnu i ne dvosmislenu poruku o razlozima odbijanja pristupa Korisnika na e-uslugu.

Jedinstveni identifikator poslovnog subjekta (JIPS) ključ je u identifikaciji poslovnih subjekata u Sustavu e-Poslovanje. Podatak o OIB-u poslovnog subjekta (koji nije sastavni dio JIPS-a) koristi se samo u dohvat autentičkih podataka, dok se ne koristi u dohvat autorizacijskih podataka. Zbog potreba prepoznavanja fizičkih osoba koje djeluju kao poslovni subjekt (npr. obrt i sl.), e-usluga može dodatno zatražiti podatke od e-Ovlaštenja o svim aktivnim vlasnicima tih poslovnih subjekata.

5.1.5. Najveći skup podatka pri autentifikaciji/autorizaciji Korisnika na HR e-usluge

Skup podataka koji se komunicira usluzi ovisi o tipu e-usluge, korištenoj vrsti vjerodajnice Korisnika i dodatnim podacima koje je e-usluga zatražila prilikom integracije e-usluge.

	e-usluga za građane		e-usluga za poslovne subjekte	e-usluga za građane i poslovne subjekte	
	bez e-Zastupanja	e-Zastupanja (G)		bez e-Zastupanja	e-Zastupanja (G)
OIB korisnika	x	x	x	x	x
Ime korisnika	x	x	x	x	x
Prezime korisnika	x	x	x	x	x
Razina sigurnosti	x	x	x	x	x
OIB djeteta		x			x
Ime djeteta		x			x
Prezime djeteta		x			x
JIPS			x	x	x
OIB poslovnog subjekta			x	x	x
Naziv poslovnog subjekta			x	x	x
DN autentifikacijskog certifikata *			x	x	x

* opcionalni podatak

Tablica 1: Zatraženi podaci autentifikacije/autorizacije ovisno o tipu e-usluge i zatraženim podacima

U postupku autentifikacije/autorizacije e-usluga će ovisno o tipu e-usluge i podacima koje je zatražila prilikom integracije e-usluge, zatražiti sljedeće podatke:

- e-usluga za građane (e-usluga nije zatražila dohvat podataka o osobama koje Korisnik može zakonski zastupati) zatražiti će sljedeće podatke: OIB Korisnika, ime Korisnika, prezime Korisnika i razina sigurnosti;
- e-usluga za građane (e-usluga je zatražila dohvat podataka o osobama koje Korisnik može

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

zakonski zastupati) zatražiti će podatke o: OIB Korisnika, ime Korisnika, prezime Korisnika, OIB djeteta, ime djeteta, prezime djeteta i razina sigurnosti;

- e-usluga za poslovne subjekte zatražiti će podatke o: OIB Korisnika, ime Korisnika, prezime Korisnika, Jedinствeni identifikator poslovnog subjekta - JIPS (identifikator poslovnog subjekta - IPS i izvor registra – IZVOR_REG), OIB poslovnog subjekta, naziv poslovnog subjekta, razina sigurnosti, te opcionalno i DN autentifikacijskog certifikata (ovisno o integraciji na e-Ovlaštenja);
- e-usluga za građane i poslovne subjekte (e-usluga nije zatražila dohvat podataka o osobama koje Korisnik može zakonski zastupati) zatražiti će podatke o: OIB Korisnika, ime Korisnika, prezime Korisnika, Jedinствeni identifikator poslovnog subjekta - JIPS (identifikator poslovnog subjekta - IPS i izvor registra – IZVOR_REG), OIB poslovnog subjekta, naziv poslovnog subjekta, razina sigurnosti, te opcionalno i DN autentifikacijskog certifikata (ovisno o integraciji na e-Ovlaštenja).
- e-usluga za građane i poslovne subjekte (e-usluga je zatražila dohvat podataka o osobama koje Korisnik može zakonski zastupati) zatražiti će podatke o: OIB Korisnika, ime Korisnika, prezime Korisnika, OIB djeteta, ime djeteta, prezime djeteta, Jedinствeni identifikator poslovnog subjekta - JIPS (identifikator poslovnog subjekta - IPS i izvor registra – IZVOR_REG), OIB poslovnog subjekta, naziv poslovnog subjekta, razina sigurnosti, te opcionalno i DN autentifikacijskog certifikata (ovisno o integraciji na e-Ovlaštenja).

	e-usluga za građane		e-usluga za poslovne subjekte		e-usluga za građane i poslovne subjekte	
	osobna vjerodajnica	poslovna vjerodajnica	osobna vjerodajnica	poslovna vjerodajnica	osobna vjerodajnica	poslovna vjerodajnica
OIB korisnika	x	x	x	x	x	x
Ime korisnika	x	x	x	x	x	x
Prezime korisnika	x	x	x	x	x	x
Razina sigurnosti	x	x	x	x	x	x
JIPS				x		x
OIB poslovnog subjekta				x		x
Naziv poslovnog subjekta				x		x
DN autentifikacijskog certifikata *				x		x

Tablica 2: Maksimalan skup autentifikacijskih podata ovisno o tipu e-usluge i korištenoj vjerodajnici

U postupku autentifikacije Korisnika e-usluga od NIAS-a može dobiti najveći skup podataka koji ovisno o tipu e-usluge i korištenoj vrsti vjerodajnice, a opcije mogu biti:

- Za prijave na e-uslugu za građane napravljene osobnom ili poslovnom vjerodajnicom: OIB

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

Korisnika, ime Korisnika, prezime Korisnika i razina sigurnosti;

- Za prijave na e-uslugu za poslovne subjekte napravljene osobnom vjerodajnicom: OIB Korisnika, ime Korisnika, prezime Korisnika i razina sigurnosti;
- Za prijave na e-uslugu za poslovne subjekte napravljene poslovnom vjerodajnicom: OIB Korisnika, ime Korisnika, prezime Korisnika, Jedinствeni identifikator poslovnog subjekta - JIPS (identifikator poslovnog subjekta - IPS i izvor registra – IZVOR_REG), OIB poslovnog subjekta, naziv poslovnog subjekta i razina sigurnosti. Ukoliko je poslovna vjerodajnica i certifikat, dodatno se može proslijediti i DN autentifikacijskog certifikata,
- Za prijave na e-uslugu za građane i poslovne subjekte napravljene osobnom vjerodajnicom: OIB Korisnika, ime Korisnika, prezime Korisnika i razina sigurnosti;
- Za prijave na e-uslugu za građane i poslovne subjekte napravljene poslovnom vjerodajnicom: OIB Korisnika, ime Korisnika, prezime Korisnika, Jedinствeni identifikator poslovnog subjekta - JIPS (identifikator poslovnog subjekta - IPS i izvor registra – IZVOR_REG), OIB poslovnog subjekta, naziv poslovnog subjekta i razina sigurnosti. Ukoliko je poslovna vjerodajnica i certifikat, dodatno se može proslijediti i DN autentifikacijskog certifikata.

	e-usluga za građane	e-usluga za poslovne subjekte		e-usluga za građane i poslovne subjekte		
	e-Zastupanja (G)	e-Zastupanja (P)	e-Punomoći	e-Zastupanja (G)	e-Zastupanja(P)	e-Punomoći
OIB korisnika	x	x	x	x	x	x
Ime korisnika	x	x	x	x	x	x
Prezime korisnika	x	x	x	x	x	x
Razina sigurnosti	x	x	x	x	x	x
OIB djeteta	x			x		
Ime djeteta	x			x		
Prezime djeteta	x			x		
Datum rođenja djeteta	x			x		
Izvor registra	x	x		x	x	
JIPS u čije ime korisnik djeluje		x	x		x	x
Naziv poslovnog subjekta		x	x		x	x
JIPS za koga korisnik djeluje		x	x		x	x
Naziv poslovnog subjekta za koga korisnik djeluje		x	x		x	x
Opis funkcije		x			x	
Vrijednost funkcije		x			x	
Ključ role			x			x
Vrijednost role			x			x

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

Opis role			x			x
DN autentifikacijskog certifikata *			x			x

* opcionalni podatak

Tablica 3: Maksimalan skup autorizacijskih podataka ovisno o tipu e-usluge i zatraženim podacima (u tablici je prikazan samo skup svih zatraženih podataka)

U postupku autorizacije Korisnika e-usluga od NIAS-a može dobiti najveći skup podataka koji ovisno o tipu e-usluge i dodatnim podacima koje je e-usluga zatražila prilikom integracije e-usluge može biti:

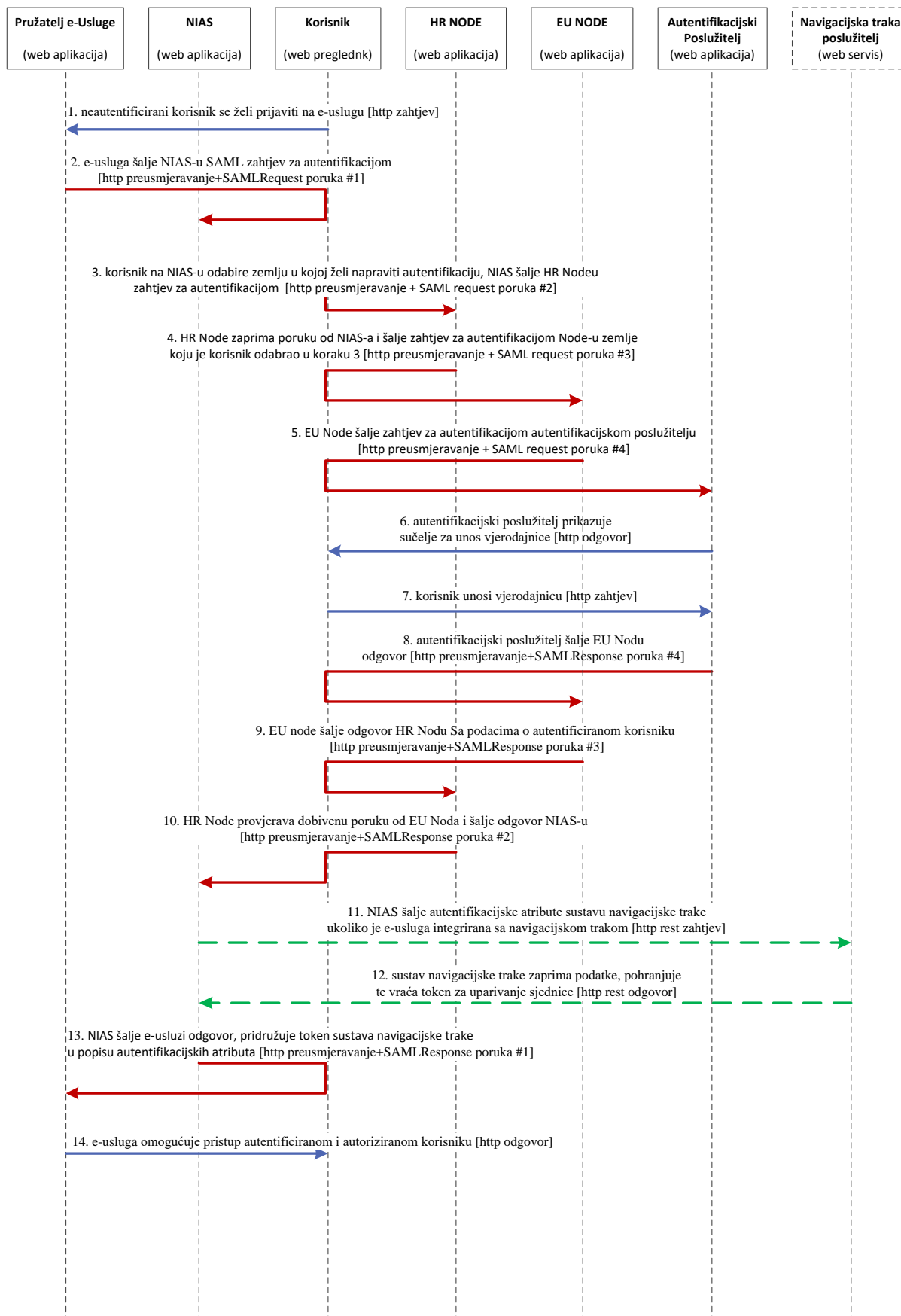
- Za prijave na e-uslugu za građane (e-usluga nije zatražila dohvat podataka o osobama koje Korisnik može zakonski zastupati): OIB Korisnika, ime Korisnika, prezime Korisnika;
- Za prijave na e-uslugu za građane (e-usluga je zatražila dohvat podataka o osobama koje Korisnik može zakonski zastupati): OIB Korisnika, ime Korisnika, prezime Korisnika, atributi za dijete (OIB djeteta, ime djeteta, prezime djeteta, datum rođenja djeteta), dodatni autorizacijski podaci za dijete (izvor registra);
- Za prijave na e-uslugu za poslovne subjekte: OIB Korisnika, ime Korisnika, prezime Korisnika, atributi za poslovni subjekt u čije ime Korisnik djeluje (JIPS, naziv poslovnog subjekta), atributi za poslovni subjekt za koga Korisnik djeluje (JIPS, naziv poslovnog subjekta), dodatni autorizacijski atributi ovisno o integraciji s e-Ovlaštenjima, iz e-Zastupanja (izvor registra, opis i vrijednost funkcije ovlaštene osobe) i/ili e-Punomoći (DN autentifikacijskog certifikata, ključ, vrijednost, opis role Korisnika na e-usluzi);
- Za prijave na e-uslugu za građane i poslovne subjekte (e-usluga nije zatražila dohvat podataka o osobama koje Korisnik može zakonski zastupati): OIB Korisnika, ime Korisnika, prezime Korisnika, atributi za poslovni subjekt u čije ime Korisnik djeluje (JIPS, naziv poslovnog subjekta), atributi za poslovni subjekt za koga Korisnik djeluje (JIPS, naziv poslovnog subjekta), dodatni autorizacijski atributi ovisno o integraciji s e-Ovlaštenjima, iz e-Zastupanja (izvor registra, opis i vrijednost funkcije ovlaštene osobe) i/ili e-Punomoći (DN autentifikacijskog certifikata, ključ, vrijednost, opis role Korisnika na e-usluzi);
- Za prijave na e-uslugu za građane i poslovne subjekte (e-usluga je zatražila dohvat podataka o osobama koje Korisnik može zakonski zastupati): OIB Korisnika, ime Korisnika, prezime Korisnika, atributi za dijete (OIB djeteta, ime djeteta, prezime djeteta, datum rođenja djeteta), atributi za poslovni subjekt u čije ime Korisnik djeluje (JIPS, naziv poslovnog subjekta), atributi za poslovni subjekt za koga Korisnik djeluje (JIPS, naziv poslovnog subjekta), dodatni autorizacijski podaci za dijete (izvor registra), dodatni autorizacijski atributi ovisno o integraciji s e-Ovlaštenjima, iz e-Zastupanja (izvor registra, opis i vrijednost funkcije ovlaštene osobe) i/ili e-Punomoći (DN autentifikacijskog certifikata, ključ, vrijednost, opis role Korisnika na e-usluzi).

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

5.2. Sekvencijalni dijagram rada NIAS-a u postupku autentifikacije Prekograničnog korisnika

Sekvencijalni dijagram na Slici 2, prikazuje tijek komunikacije između Prekograničnog korisnika, Prekograničnog čvora, Čvora, Pružatelja elektroničke usluge, Navigacijske trake i NIAS-a. U nastavku je pojašnjena interakcija u komunikaciji (međusobna razmjena poruka).

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

Slika 2: Sekvencijalni dijagram rada NIAS-a prilikom autentifikacije Prekograničnog korisnika

5.2.1. Prekogranični korisnik

Inicijativa postupka kreće od Prekograničnog korisnika koji putem svojeg web preglednika pristupa hrvatskoj e-usluzi integriranoj u NIAS. Kako bi e-usluga identificirala Prekograničnog korisnika koji traži pristup, istog preusmjerava na NIAS kako bi se autentificirao. NIAS od Prekograničnog korisnika traži da definira zemlju, odnosno Prekogranični čvor sa kojeg dolazi, te prikazuje popis osobnih podataka koje e-usluga traži u svrhu prijave. Prekogranični korisnik na NIAS-u odabire zemlju izdavanja vjerodajnice kojom se predstavlja, te preko Čvora biva preusmjeren na odgovarajući Prekogranični čvor pošiljateljice podataka.

NIAS od Prekograničnog korisnika ujedno traži i dozvolu za slanje zatraženih podataka e-usluzi u svrhu prijave. Ukoliko Prekogranični korisnik ne dozvoli slanje tih podataka, NIAS obustavlja postupak.

Prekograničnom korisniku koji je dao dozvolu za slanje zatraženih podataka e-usluzi, na Navigacijskoj traci prikazuju se njegovi osobni podaci, temu se omogućava korištenje odabrane e-usluge. E-usluga obvezno omogućava prijavu autentificiranog Prekograničnog korisnika.

5.2.2. Čvor i autentifikacija Prekograničnog korisnika

Čvor povezuje NIAS s Prekograničnim čvorovima. Kako bi Čvor mogao komunicirati s Prekograničnim čvorovima, prethodno se treba integrirati sa svakim od njih pojedinačno. Čvor prosljeđuje podatke Prekograničnog korisnika prema NIAS-u. Shema i organizacija postupaka autentifikacije i identifikacije u drugoj zemlji se uređuje unutar EU/EEA zemlje.

U postupku prekogranične autentifikacije, Prekogranični čvor će Čvoru dostaviti podatke o Prekograničnom korisniku koje je prikupio temeljem zahtjeva Čvora. EU/EEA zemlja putem svojeg čvora nije u odgovoru obvezna poslati sve opcionalne attribute prema Čvoru. Čvor će podatke o Prekograničnom korisniku proslijediti NIAS-u, a NIAS Navigacijskoj traci i e-usluzi.

U postupku prekogranične autentifikacije Korisnika na EU/EEA usluge, Prekogranični čvor će NIAS-u putem Čvora poslati upit o zatraženim autentifikacijskim podacima. NIAS će zatražiti autentifikaciju hrvatskom vjerodajnicom koja je notificirana u sustavu prekogranične autentifikacije. Temeljem podataka dobivenih od izdavatelja vjerodajnice, NIAS će od Pružatelja atributa dohvatiti ostale zatražene podatke te će ih proslijediti Čvoru ukoliko su dohvatljivi i ukoliko je Korisnik dao suglasnost za njihovo prosljeđivanje.

U postupku prekogranične autentifikacije ne koriste se autorizacijski podaci.

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

5.2.3. Pružatelj e-usluge

Pružatelj e-usluge odobrava pristup Prekogračničnom korisniku koji se autentificirao posredstvom Prekogračničnog čvora, Čvora, Navigacijske trake i NIAS-a. Postupak autentifikacije se smatra završenim nakon što NIAS Pružatelju usluge isporuči SAML poruku koja je digitalno potpisana od strane NIAS-a.

5.2.4. Najveći skup podatka pri prekograničnoj autentifikaciji

Upravljanje podacima u postupku prekograničnoj autentifikacije je regulirano unutar nacionalne platforme EU/EEA koja je prihvatila eIDAS Uredbu. U tom postupku su moguće različite kombinacije slanja podataka ovisno o smjeru komunikacije, vrsti usluge i korištenoj vrsti vjerodajnice.

- Za prijave na e-usluge za građane, najveći skup podatka u prekograničnoj autentifikaciji koji može biti prosljeđen Navigacijskoj traci i e-usluzi čini skup obveznih i opcionalnih podataka.

Obvezne podatke čine:

- Sadašnje prezime;
- Sadašnje ime;
- Datum rođenja;
- Jedinostveni identifikator koji stvara država članica pošiljateljica u skladu s tehničkim specifikacijama za potrebe prekogranične identifikacije i koji ostaje nepromijenjen što je duže moguće.

Opcionalne podatke čine:

- Ime i prezime pri rođenju;
- Mjesto rođenja;
- Sadašnja adresa;
- Spol.

Zemlja pošiljateljica nije obvezna poslati opcionalne atribute o fizičkoj osobi. Hrvatska za potrebe prekogranične autentifikacije neće slati podatak „Ime pri rođenju“ budući da se takav podatak ne evidentira u OIB sustavu.

- Za prijave na e-usluge za poslovne subjekte i e-usluge za građane i poslovne subjekte, najveći skup podatka u prekograničnoj autentifikaciji koji može biti prosljeđen čini skup obveznih i opcionalnih podataka o fizičkoj osobi i o poslovnom subjektu. Taj skup čine:
 - Podaci o fizičkoj osobi sukladno eIDAS Uredbi, a navedeni su u gornjem dijelu teksta ovog poglavlja te podaci o poslovnom subjektu i to:

Obvezni podaci:

- Sadašnje ime pravne osobe;

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

- Jedinstveni identifikator koji stvara država članica pošiljateljica u skladu s tehničkim specifikacijama za potrebe prekogranične identifikacije i koji ostaje nepromijenjen što je duže moguće.

Opcionalni podaci:

- Sadašnja adresa;
- Broj obveznika PDV-a;
- Referentni porezni broj;
- Identifikator vezan s čl. 3. st. 1. Direktive 2009/101/EZ Europskog parlamenta i Vijeća;
- Identifikacijsku oznaku pravnog subjekta (LEI) iz Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 1247/2012;
- Registraciju i identifikaciju gospodarskih subjekata (EORI) iz Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 1352/2013;
- Broj trošarine iz čl. 2. st. 12. Uredbe Vijeća (EU) br. 389/2012.

Zemlja pošiljateljica nije obvezna dostaviti opcionalne attribute o poslovnom subjektu. Hrvatska za potrebe prekogranične autentifikacije šalje podatak o Jedinstvenom identifikatoru poslovnog subjekta (JIPS) koji čine kombinacija dva podataka, identifikator poslovnog subjekta u temeljnom registru (IPS) i izvor registra (IZVOR_REG). NIAS za potrebe prekogranične autentifikacije šalje samo one podatke koji su dohvatljivi putem vjerodajnice notificirane u sustavu prekogranične autentifikacije.

5.2.5. SAML poruke

Komunikacija se odvija razmjenom SAML poruka.

U razmjeni poruka koristi se standard SAML 2.0.

Prilikom prijenosa SAML poruka između subjekata s NIAS-om i Čvorom, povjerljivost i integritet su osigurani primjenom mehanizama elektroničkog potpisivanja SAML poruke i TLS enkripcije, što udovoljava sigurnosnim zahtjevima povjerljivosti i integriteta podataka. Elektronički potpis i enkripciju omogućavaju certifikati (točka 5.7. *Aplikacijski i poslužiteljski certifikati*) NIAS-a, Pružatelja usluge, Izdavatelja vjerodajnice, Čvora i Prekograničnih čvorova.

NIAS ne prosljeđuje identifikacijske podatke Pružatelju e-usluge ili Čvoru ukoliko je za Korisnika:

- S autentifikacijskog poslužitelja dobio odgovor GREŠKA;
- OIB osobe u sustavu OIB-a neaktivan.

Sadržaj SAML poruke koji prima Pružatelj e-usluge ili Čvor je definiran Tehničkim specifikacijama. SAML poruka sadržava i podatak o razini sigurnosti vjerodajnice kojom se

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

Korisnik prijavljuje.

5.3. Višerazinska autentifikacija

Višerazinska autentifikacija predstavlja mehanizam koji Pružatelju e-usluge omogućuje odabir minimalne razine sigurnosti autentifikacije Korisnika. Time se omogućuje uporaba vjerodajnica različitih razina sigurnosti u NIAS-u.

5.4. Jednostruka autentifikacija

Jednostruka autentifikacija (engl. Single Sign-On) predstavlja način autentifikacije Korisnika u kojemu je dovoljno da se Korisnik autentificira samo na jednoj e-usluzi kako bi mu se omogućio pristup i drugim e-uslugama koje su uključene u NIAS. Korisnik se autentificira jednom po jednoj sjednici, a NIAS pri svakoj novoj prijavi Korisnika e-usluge po istoj sjednici potvrđuje autentifikaciju i identitet Korisnika bez potrebe za ponovnom uporabom vjerodajnice od strane Korisnika.

Pristup e-usluzi koja traži autentifikaciju vjerodajnicom više razine sigurnosti od one koja je već autentificirana po aktivnoj sjednici, zahtjeva od Korisnika novu autentifikaciju vjerodajnicom više razine sigurnosti.

Pružanjem mogućnosti jednostruke autentifikacije, NIAS predstavlja središnju točku upravljanja korisničkom autentifikacijom.

NIAS ne podržava jednostruku autentifikaciju za Prekogranične korisnike. Jednostruka autentifikacija za Prekogranične korisnike je moguća ukoliko je ona podržana od strane autentifikacijskog poslužitelja Prekograničnog korisnika.

5.5. Jednostruka odjava s e-uslugama

Jednostruka odjava (engl. Single Sign-Out) omogućuje odjavu Korisnika sa svih e-usluga na koje se Korisnik prijavio unutar jedne sjednice na NIAS-u. Svi pružatelji e-usluga integrirani u NIAS su obvezni implementirati ovu funkcionalnost. Postupak implementacije jednostruke odjave je opisan u dokumentu *Tehnička specifikacija za integraciju e-usluga u sustav NIAS*. NIAS ne podržava jednostruku odjavu s hrvatskih usluga za Prekogranične korisnike.

5.6. Odjava s NIAS-a

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

Odjavom s NIAS-a, Korisnik odjavljuje sjednicu na NIAS-u tako što pokreće jednostruku odjavu Korisnika s e-usluga. NIAS ne podržava jednostruku odjavu s hrvatskih usluga za Prekogranične korisnike.

5.7. Aplikacijski i poslužiteljski certifikati

Tehnički preduvjet uključenja/integracije Klijenata i Čvora u NIAS je ugradnja aplikacijskih certifikata. Njima se aplikacije identificiraju i potpisuju SAML poruke koje međusobno razmjenjuju.

Poslužiteljski certifikati za TLS tip konekcije se naglašeno preporučuju Klijentima jer se primjenom TLS protokola, kojim se efektivno enkriptiraju podaci, značajno podiže razina zaštite komunikacijskog kanala na relaciji Korisnik <-> e-usluga, što u konačnici rezultira dvostrukim dobitkom: sigurnim postupkom autentifikacije i sigurnom uporabom e-usluge.

Klijent će pravovremeno obavijesti Finu o svakoj promjeni vezanoj uz certifikate koje koristi u svrhu razmjene poruka s NIAS-om (u testnoj i produkcijskoj okolini NIAS-a).

Svi Klijenti koji za potrebe integracije na NIAS zatraže izdavanje certifikata, u zahtjevu za izdavanje certifikata navode naziv certifikata stavljajući riječ „NIAS” kao prefiks, a u nastavku naziv e-usluge (Pružatelji e-usluge), odnosno naziv vjerodajnice (Izdavatelji vjerodajnice).

Zahtjev za izdavanje aplikacijskog i poslužiteljskog certifikata se podnosi u Fini.

Upute za izdavanje certifikata se mogu pročitati na poveznici: <http://rdc.fina.hr/>.

5.8. Postupanje s podacima

Voditelj obrade osobnih podataka je SDURDD. Izvršitelj obrade osobnih podataka je Fina. Fina obrađuje osobne podatke u ime i prema uputama voditelja obrade sukladno Sporazumu i Sporazumu za e-Poslovanje.

S korisničkim podacima u sustavu postupa se sukladno propisima iz područja zaštite osobnih podataka. Korisnik je upoznat sa skupom osobnih podataka kojeg e-usluga traži prilikom prijave. Korisnik upravlja slanjem osobnih podataka davanjem ili uskraćivanjem dozvole za proslijeđivanje podataka prema svakoj e-usluzi. Fina pohranjuje sljedeće podatke s pomoću kojih bi se u slučaju nezgode mogao rekonstruirati slijed razmjene poruka radi utvrđivanja mjesta i vrste incidenta:

- OIB;
- Razinu sigurnosti vjerodajnice kojom se Korisnik autentificirao;
- E-mail adresa (ukoliko ju Korisnik unese);
- Povijest zatraženih i poslanih atributa Korisnika prema e-usluzi te vrstu vjerodajnice s kojom je napravljena prijava (pregled je dostupan Korisniku kroz uslugu Moj profil);

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

- ISO oznaku zemlje čijom se vjerodajnicom Prekogраниčni korisnik autentificira;
- Obvezne i opcionalne atribute za Korisnika i Prekogраниčnog korisnika koji su prosljeđeni putem Čvora i Prekogраниčnog čvora s ISO oznakom zemlje pošiljateljice i razinom sigurnosti vjerodajnice;
- Elektroničke zapise sa sadržajem poruka razmijenjenih s Izdavateljem vjerodajnice, Pružateljem e-usluga i Čvorom;
- Najveći skup podataka o Korisniku, sadržan u elektroničkom zapisu koji se obrađuju ovisni su o korištenoj vjerodajnici i obuhvaćaju obvezne podatke: ime, prezime, OIB, oznaka zemlje (HR), veza Korisnika s djetetom koja obuhvaća: OIB djeteta, ime djeteta, prezime djeteta, datum rođenja djeteta, veza Korisnika s poslovnim subjektom koja obuhvaća: Jedinostveni identifikator poslovnog subjekta - JIPS (identifikator poslovnog subjekta i izvor registra) i naziv poslovnog subjekta, opis i vrijednost funkcije ovlaštene osobe, ključ, vrijednost i opis role koje Korisnik ima za poslovni subjekt, DN autentifikacijskog certifikata, te opcionalne podatke: prezime pri rođenju, mjesto rođenja, adresa i spol, veza Korisnika s poslovnim subjektom koji obuhvaća: adresu poslovnog subjekta, broj obveznika PDV-a, referentni porezni broj, identifikator povezan s čl. 3. st. 1. Direktive 2009/101/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, identifikacijsku oznaku pravnog subjekta (LEI) iz Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 1247/2012, registraciju i identifikaciju gospodarskih subjekata (EORI) iz Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 1352/2013 i broj trošarine iz čl. 2. st. 12. Uredbe Vijeća (EU) br. 389/2012;
- Najveći skup podataka o Prekogраниčnom korisniku, sadržan u elektroničkom zapisu koji se obrađuju obuhvaćaju obvezne podatke: sadašnje ime i sadašnje prezime, datum rođenja, Jedinostveni identifikator koji stvara država pošiljateljica, oznaka zemlje Prekogраниčnog korisnika, veza Prekogраниčnog korisnika s poslovnim subjektom koji obuhvaća: Jedinostveni identifikator koji stvara država pošiljateljica i sadašnje ime pravne osobe, a za potrebe prekogranične identifikacije sukladno provedbenim aktima Uredbe (EU) br. 910/2014 opcionalno se obrađuju i: ime i prezime pri rođenju, mjesto rođenja, sadašnja adresa i spol, veza Prekogраниčnog korisnika s poslovnim subjektom koji obuhvaća: sadašnju adresu, broj obveznika PDV-a, referentni porezni broj, identifikator povezan s čl. 3. st. 1. Direktive 2009/101/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, identifikacijsku oznaku pravnog subjekta (LEI) iz Provedbene uredbe komisije (EU) br. 1247/2012, registraciju i identifikaciju gospodarskih subjekata (EORI) iz Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 1352/2013 i broj trošarine iz čl. 2. stavka 12. Uredbe Vijeća (EU) br. 389/2012.

Ne obrađuju se posebne kategorije osobnih podataka Korisnika i Prekogраниčnih korisnika.

Navedene podatke Fina će čuvati za sve vrijeme važenja Sporazuma i Sporazuma za e-Poslovanje.

NIAS ne zna, odnosno ne posjeduje niti jedan tajni podatak vezan za vjerodajnicu.

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

5.9. Produkcijaska i testna okolina

Integracija klijenata se obavlja na testnoj i produkcijskoj okolini.

NIAS je podignut (smješten) u računalno-komunikacijskoj mreži javnopravnih tijela HITRONet. Fina je ovlaštena od Vlade RH, kao vlasnika RKM HITRONet, da razvija, održava i nadzire ovu infrastrukturu, s posebnim naglaskom na visoku dostupnost, brzinu i sigurnost svakog pojedinog dijela. HITRONet je brzim i redundantnim vezama spojen na internet.

5.10. Sigurnost informacijskih sustava

Informacijski sustavi Izdavatelja vjerodajnice koji se spajaju i/ili su relevantni za NIAS, trebaju biti u skladu sa čl. 8 st. 1. Uredbe o mjerama informacijske sigurnosti (NN 46/08).

Sukladno eIDAS Uredbi (br. 910/2014 Europskog parlamenta i vijeća od 23.7.2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/93/EZ) kao i njenim provedbenim uredbama, a naročito Provedbenoj uredbi komisije (EU) 2015/1501 od 8. rujna 2015. u okviru za interoperabilnost te Provedbenoj uredbi komisije (EU) 2015/1502 od 8.9.2015. o utvrđivanju minimalnih tehničkih specifikacija i postupaka za razine osiguranja identiteta koje se pripisuju sredstvima elektroničke identifikacije, u provedbenim je aktivnostima potrebno prepoznati važnost sigurnosti informacija i sustava upravljanja uslugama te važnost primjene priznatih metoda i načela ugrađenih u norme, kao što su serije normi ISO/IEC 27000 i ISO/IEC 20000. U tom cilju, operateri čvorova, koji omogućuju međudržavnu autentifikaciju, trebaju osigurati i dokazati da, u pogledu čvorova uključenih u okvir za interoperabilnost, čvor ispunjava zahtjeve norme ISO/IEC 27001 i to certificiranjem, jednakovrijednom metodom ocjenjivanja ili poštovanjem nacionalnog zakonodavstva.

6. Razina kvalitete usluga (SLA)

Podrška radu NIAS-a organizirana je u redovnom radnom vremenu.

Redovno radno vrijeme (RRV) podrazumijeva rad ponedjeljkom, utorkom, srijedom, četvrtkom i petkom od 07:30 do 15:30 sati, ako u te dane ne pada državni blagdan.

Podrška radu NIAS-a kroz Kontakt centar za ove potrebe organizirana je u radno vrijeme (RV) radnim danom od ponedjeljka do petka od 08:00 do 20:00 sati, te subotom od 08:00 do 13:00 sati.

Organizacija podrške izvan RRV se obavlja sukladno dogovorenome između Fine i SDURDD-a.

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

6.1. Prekid rada

Planirani prekid rada poduzima se po potrebi u svrhu preventivnog tehničkog održavanja NIAS-a. Za to vrijeme NIAS nije dostupan. Fina se obvezuje najaviti aktivnosti i procjenu vremena nedostupnosti NIAS-a u vezi planiranog održavanja NIAS-a 7 (sedam) dana unaprijed.

Planirane prekide rada NIAS-a Fina će poduzimati izvan redovnog i produženog radnog vremena, a zbog mogućih većih opsega radova na NIAS-u iznimno i tijekom redovnog radnog vremena maksimalno uvažavajući potrebe Korisnika NIAS-a za nesmetanim radom u NIAS-u.

Svaki planirani prekid rada NIAS-a, Fina će dogovarati sa SDURDD-om.

Prekide rada koji su potrebni zbog naseljavanja novih verzija ili sl. radnji koji uzrokuju kraće prekide rada NIAS-a Fina može izvoditi izvan redovnog i produženog radnog vremena uz prethodan dogovor sa SDURDD-om.

U slučaju neplaniranog prekida rada NIAS-a, Fina će u koordinaciji sa SDURDD-om poduzeti sve radnje, postupke i mjere za što žurniji nastavak rada NIAS-a.

6.2. Standardni SLA uvjeti

Usluga podrške radu NIAS-a je organizirana putem ITIL upravljačkih postupaka podrške sa Service Desk (SD) i Call Centar (CC), kao prvom linijom podrške. Prva linija podrške CC je dostupna preko telefona ili e-maila u redovno radno vrijeme CC podrške.

Drugu liniju podrške SD čine inženjerske grupe odgovorne za različite infrastrukturne tehnologije i cjeline. Fina će dodatno sa svakim Klijentom dogovoriti tehničke kontakt osobe kako bi se lakše riješili eventualni problemi kojima se Korisnik suočava, a za koje nije lako ustanoviti uzrok.

Prijave problema izvan radnog vremena se zaprimaju putem e-maila kojeg agent pregledava u redovno radno vrijeme i dalje postupa po standardnoj proceduri.

Usluga podrške obuhvaća zaprimanje i rješavanje prijavljenih incidenata od strane Klijenata i Korisnika vezano za NIAS.

Prijave incidenata koje se ne odnose na rad NIAS-a, Fina će proslijediti ostalim subjektima koji sudjeluju u Sustavu e-Građani i e-Poslovanje, SDURDD-u ili Klijentu na kojeg se odnose.

SLA uvjeti su ulazni parametri za alate koje koriste djelatnici SD prilikom rješavanja incidenata.

Za incidente i servisne zahtjeve definirani su sljedeći prioriteti:

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

Prioritet	Opis	Razdoblje unutar kojega se računa vrijeme rješavanja incidenta/servisnog zahtjeva
1	• Problem koji uzrokuje kritičan zastoj NIAS-a koji je potpuno izvan funkcije i zahtjeva neposrednu akciju.	• Non-stop do povratka NIAS-a u redovan rad
2	• Problem koji uzrokuje kritičan zastoj NIAS-a koji je još uvijek aktivan ali sa značajno smanjenom funkcionalnošću. Problem se ne može zaobići.	• Non-stop do povratka NIAS-a u redovan rad
3	• Problem koji ne uzrokuje kritičan zastoj NIAS-a – većina funkcija NIAS-a je još uvijek raspoloživa. Problem se može zaobići.	• Samo unutar „Redovnog radnog vremena“
4	• Manje važna poteškoća ili pitanje koji ne utječu na trenutnu funkcionalnost NIAS-a	• Samo unutar „Redovnog radnog vremena“

Tablica 4. Prioriteti incidenata

Aktivnosti unutar poslova održavanja i podrške definirane su kako slijedi:

Aktivnosti unutar podrške	NIAS
Podrška Klijentima u slučaju prijave incidenata i servisnih zahtjeva	RRV prve linije podrške SD
Podrška Korisnicima u slučaju prijave incidenata i servisnih zahtjeva	RV prve linije podrške CC
Utvrđivanja pojave zastoja ili smanjenja funkcionalnosti NIAS-a od strane Fine	RRV druge linije podrške SD
Početak utvrđivanja uzroka incidenta (Računa se: - od trenutka prijave incidenta od strane Korisnika ili - od trenutka utvrđivanja pojave zastoja ili smanjenja funkcionalnosti od strane Fine)	Prioritet 1 i 2: 60 min Prioritet 3: 4 sata Prioritet 4: 8 sati
Obavijest o zastoju (rok unutar kojega se mora dojaviti odgovornoj osobi u SDURDD pojava zastoja, a računa se: - od trenutka prijave incidenta od strane Korisnika ili - od trenutka utvrđivanja pojave zastoja ili smanjenja funkcionalnosti od strane Fine)	Prioritet 1 i 2: 60 min Prioritet 3: 4 sata Prioritet 4: 8 sati
Otklanjanje uzroka zastoja (rok unutar kojega se aktivnost mora završiti, a računa se: - od trenutka prijave incidenta od strane Klijenta ili Korisnika - od trenutka utvrđivanja pojave zastoja ili smanjenja funkcionalnosti od strane Fine)	Prioritet 1 i 2: 12 sati Prioritet 3: 2 radna dana Prioritet 4: 4 radna dana

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

Aktivnosti unutar podrške	NIAS
<p>Dodatne aktivnosti koje se moraju izvršiti nakon otklanjanja uzroka zastoja (povrat podataka, prilagodbe sustava, testiranje i sl.), a u cilju povratka sustava u normalan rad (rok unutar kojega se aktivnost mora završiti, a računa se od trenutka uklanjanja uzroka zastoja od strane Fine ili treće strane)</p>	<p>Prioritet 1 i 2: 4 sata Prioritet 3: 6 sati Prioritet 4: 8 sati</p>

Tablica 5. Standardni SLA uvjeti

Ukoliko pojedina aktivnost, a koja je započela unutar redovnog radnog vremena, ne završava unutar redovnog radnog vremena u istom danu, nastavak započete aktivnosti s pripadajućim rokovima i trajanjima prenose se u sljedeći radni dan osim u slučaju Prioriteta 1 i 2 na čijem se otklanjanju radi non-stop do otklanjanja zastoja/problema.

6.3. Informacijska i komunikacijska infrastruktura Fine

Fina može inicirati izmjene informacijske i komunikacijske infrastrukture Fine u cilju pružanja ugovorenih razina kvalitete usluga i sigurnosti NIAS-a.

Sve izmjene provode se u dogovoru sa SDURDD-om i u skladu s procedurom testiranja, odobravanja i implementacije.

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

7. Rječnik pojmova

Pojam	Opis - značenje
NIAS	Državni informacijsko-tehnološki sustav središnje identifikacije i autentifikacije Korisnika elektroničkih usluga, kako je definiran Zakonom i Odlukom.
NIASeP	Sustav središnje identifikacije i autentifikacije Korisnika poslovnih elektroničkih javnih usluga kako je definiran Odlukom o pokretanju projekta e-Poslovanje (NN 53/2018) i označava sustav koji će se prilagodbom i nadogradnjom NIAS-a uspostaviti za potrebe Sustava e-Poslovanje. Za potrebe ovog dokumenta akronim NIAS obuhvaća sustav NIAS i NIASeP.
Sustav e-Građani	Državna platforma i dio državne informacijske infrastrukture koja građanima omogućava pristup javnim informacijama i informacijama o e-uslugama namijenjene građanima na jednom mjestu, siguran pristup podacima i elektroničku komunikaciju građana s javnim sektorom. E-Građani ima slijedeće tri glavne sastavnice: Središnji državni portal (Gov.hr), Nacionalni identifikacijski i autentifikacijski sustav (NIAS) i Osobni korisnički pretinac (KP).
Sustav e-Poslovanje	Državna platforma i dio državne informacijske infrastrukture koja poslovnim subjektima omogućava pristup javnim informacijama i informacijama o poslovnim e-uslugama na jednom mjestu, siguran pristup podacima poslovnih subjekata i elektroničku komunikaciju poslovnih subjekata s javnim sektorom. E-Poslovanje ima slijedeće tri glavne sastavnice: Portal s javnim informacijama za poslovne subjekte (Gov.hr), Nacionalni identifikacijski i autentifikacijski sustav za poslovne subjekte (NIASeP) i Poslovni korisnički pretinac (PKP).
Središnji državni portal (Gov.hr)	Mjesto pristupa informacijama na internetu na kojem se objedinjuju na jednom mjestu i u lako dostupnim formatima informacije o javnim uslugama kao i druge informacije i dokumenti u svezi s obavljanjem poslova tijela javnog sektora.
Klijenti	Klijenti su Pružatelji e-usluga, Izdavatelji vjerodajnica i Navigacijska traka sustava e-Građani/e-Poslovanje.
Pružatelj e-usluge	Pružatelj e-usluge je tijelo javnog sektora koje pruža e-uslugu Korisnicima korištenjem NIAS-a.
Izdavatelj vjerodajnica	Javnopravno tijelo i/ili pravna osoba ovlaštena za izdavanje vjerodajnica uvrštenih u Listu prihvaćenih vjerodajnica.
Navigacijska traka sustava e-Građani/e-Poslovanje	Zajednički dio Središnjeg državnog portala koji se implementira unutar svake e-usluge. Navigacijska traka sadrži osnovne informacije o Korisniku koji je prijavljen na sustav, te informaciju za koji subjekt Korisnik može djelovati. Kod prijave Prekograničnog korisnika sadrži osnovne informacije o Prekograničnom korisniku.

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

Pojam	Opis - značenje
Elektronička usluga (e-usluga)	Usluga kako je definirana Zakonom. S obzirom na mogućeg Korisnika koji pristupa e-usluzi razlikuju se e-usluge namijenjene građanima, e-usluge namijenjene poslovnim subjektima i e-usluge namijenjene građanima i poslovnim subjektima (tip e-usluge). Korisnik pristupa i koristi e-usluge neovisno o vjerodajnici koja se koristi u postupku dokazivanja elektroničkog identiteta.
Prekogranična e-usluga	Usluga koju pruža tijelo javnog sektora ili poslovni subjekt iz države članice EU, a koja je Korisniku dostupna putem Čvora.
Vjerodajnica	Elektronička vjerodajnica kako je definirana Zakonom.
Audit tim	Tim za provođenje audita ili reaudita na lokaciji Izdavatelja vjerodajnice nad čimbenicima koji utječu na ocjenu razine osiguranja kvalitete autentifikacije vjerodajnice prema Uredbi eIDAS i njenim provedbenim propisima.
Lista prihvaćenih vjerodajnica	Dokument kojeg, temeljem Odluke o prihvaćanju i ocjeni predmetne vjerodajnice donosi, objavljuje i mijenja SDURDD.
Mišljenje Audit tima o razini osiguranja kvalitete autentifikacije vjerodajnice	Dokument koji, temeljem stručne ocjene Audit tima, ocjenjuje razinu osiguranja kvalitete autentifikacije vjerodajnice.
Procedura audita izdavatelja vjerodajnica	Dokument koji uređuje organizaciju, sastav, zadatke, neovisnost, pravila rada i druga pitanja od značaja za djelovanje Audit tima kojeg izrađuju SDURDD i Fina, a donosi ga SDURDD.
Lista prihvaćenih vjerodajnica u NIAS-u	Popis kojeg, temeljem Kriterija za određivanje razine osiguranja kvalitete autentifikacije za NIAS i definiranog postupka, u suradnji izrađuju SDURDD i Fina, a donosi i javno objavljuje SDURDD kao dio uspostave i funkcioniranja NIAS-a.
Korisnik	Građanin ili osoba u poslovnom subjektu posjednik vjerodajnice s Liste prihvaćenih vjerodajnica koji posredstvom NIAS-a pristupa e-usluzi ili Prekograničnoj e-usluzi, a za kojeg NIAS u razmjeni poruka kao Jedinstveni identifikator koristi OIB fizičke osobe odnosno Jedinstveni identifikator poslovnog subjekta za poslovne subjekte (JIPS).
Prekogranični korisnik	Građanin ili osoba u poslovnom subjektu države članice EU koji je posjednik vjerodajnice izdane u državi članici EU, osim Republike Hrvatske, kojom Prekogranični korisnik, posredstvom Čvora i NIAS-a, pristupa e-usluzi, a za kojeg se u razmjeni poruka kao Jedinstveni identifikator koristi Jedinstveni identifikator fizičke osobe odnosno Jedinstveni identifikator poslovnog subjekta.
Autentifikacija	Autentifikacija je formalizirani postupak kako je definiran Zakonom i Uredbom o organizacijskim i tehničkim standardima za povezivanje na državnu informacijsku infrastrukturu.

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

Pojam	Opis - značenje
Identifikacija	Postupak utvrđivanja identiteta entiteta u određenoj skupini kao različitog od ostalih entiteta iste skupine. Elektronička identifikacija podrazumijeva dostavljanje skupa podataka (atributa) Elektroničkoj ili Prekograničnoj usluzi u svrhu utvrđivanja identiteta Korisnika ili Prekograničnog korisnika u cilju isporuke elektroničke usluge.
Autorizacija	Postupak utvrđivanja razine prava korištenja e-usluge za Korisnika.
Podsustav e-Ovlaštenja	Podsustav koje omogućava upravljanje autorizacijskim podacima, odnosno dohvat podataka o zakonskim zastupnicima (modul e-Zastupanja). Unutar e-Poslovanja, podsustav omogućuje generiranje i upravljanje e-Punomoćima za pristup na e-usluge od strane zakonskih zastupnika i drugih Opunomoćenika Poslovnih subjekata (modul e-Punomoći).
Modul e-Zastupanja	Modul podsustava e-Ovlaštenja koji dohvaća podatke o zakonskim zastupnicima. U sklopu e-Poslovanja, modul dohvaća podatke o osobama ovlaštenim za zastupanje po zakonu od Pružatelja atributa i baze e-Ovlaštenja, te omogućava identifikaciju zakonskih ovlaštenih osoba poslovnih subjekata. U sklopu e-Građana, modul dohvaća podatke o malodobnoj djeci autentificiranog Korisnika koje Korisnik zakonski zastupa prema evidenciji Pružatelja atributa (Funkcionalnost roditelj-dijete).
Modul e-Punomoći	Modul e-Punomoći u sklopu e-Poslovanja omogućava davanje/opozivanje/ukidanje e-Punomoći za pristup na e-usluge. Kroz modul e-Punomoći omogućeno je upravljanje pravima pristupa na e-uslugu kroz definiranje rola koje Opunomoćenik poslovnog subjekta može imati na e-usluzi.
Funkcionalnost roditelj - dijete	Funkcionalnost koja Pružateljima e-usluga omogućava dohvat potrebnih podataka o maloljetnoj djeci autentificiranog Korisnika.
Jedinstveni identifikator	Za korisnika OIB fizičke osobe i Jedinstveni identifikator Prekograničnog korisnika - fizičke osobe, odnosno Jedinstveni identifikator poslovnog subjekta (JIPS) i Jedinstveni identifikator Prekograničnog korisnika – poslovnog subjekta.
OIB fizičke osobe	Osobni identifikacijski broj definiran propisima koji je jedinstveni identifikacijski podatak Korisnika fizičke osobe u NIAS-u. Razmjena podataka između NIAS-a i e-usluge temelji se na OIB-u Korisnika. Izdavatelj vjerodajnice OIB šalje NIAS-u nakon uspješne autentifikacije Korisnika. E-usluga može dozvoliti prijavu Korisnika temeljem OIB-a i ostalih atributa koje je dostavio NIAS.
Jedinstveni identifikator poslovnog subjekta (JIPS)	Kombinacija podataka o identifikatoru poslovnog subjekta (IPS) i izvoru registra poslovnog subjekta (IZVOR_REG). Jedinstveni identifikator poslovnog subjekta ključ je u identifikaciji Korisnika – poslovnih subjekata u Sustavu e-Poslovanje.

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

Pojam	Opis - značenje
Jedinstveni identifikator Prekograničnog korisnika	Identifikacijski broj koji stvara država članica EU za potrebe prekogranične identifikacije korisnika – fizičke osobe i poslovnih subjekata i koji ostaje nepromijenjen što je duže moguće. Jedinstveni identifikator Prekograničnog korisnika NIAS zaprima putem Čvora. Zajedno s ostalim dostavljenim atributima kojeg Čvor dostavi NIAS-u, NIAS sve zaprimljene podatke prosljeđuje e-usluzi koja Prekograničnom korisniku može dozvoliti prijavu.
Atribut	Podatak o Korisniku ili Prekograničnom korisniku koji je vezan uz OIB fizičke osobe, Jedinstveni identifikator poslovnog subjekta (JIPS) ili Jedinstveni identifikator Prekograničnog korisnika.
Obvezni osnovni atributi	Obvezna obilježja od kojih se sastoji najmanji skup podataka za fizičku osobu i poslovnog subjekta kako je definirano Provedbenom Uredbom Komisije (EU) 2015/1501 od 8.9.2015. u okviru za interoperabilnost u skladu s člankom 12. stavkom 8. Uredbe eIDAS. Obvezne osobne attribute Korisnika Fina osigurava iz podataka Pružatelja atributa. Obvezne osobne attribute Prekograničnog korisnika Fina prihvaća od Prekograničnog čvora kojoj je pripadnost deklarirao Prekogranični korisnik u postupku autentifikacije.
Opcionalni osnovni atributi	Dodatna obilježja koja mogu biti sadržana u najmanjem skupu podataka za fizičku osobu i poslovni subjekt kako je definirano Provedbenom Uredbom Komisije (EU) 2015/1501 od 8.9.2015. u okviru za interoperabilnost u skladu s člankom 12. stavkom 8. Uredbe eIDAS. Opcionalne osnovne attribute Fina osigurava iz izvornih podataka Pružatelja atributa.
Pružatelji atributa	Evidencija o osobnim identifikacijskim brojevima koja sadržava podatke o pravnim osobama i fizičkim osobama – građanima koji su u tu evidenciju dostavila nadležna javnopravna tijela; Obrtni registar; Upisnik poljoprivrednika; Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika; Kao Pružatelj atributa koristi se i podatkovni dio e-Ovlaštenja u koji su podaci uneseni pri korištenju e-Ovlaštenja posredstvom Referenta, odnosno koji su za potrebe rada podsustava e-Ovlaštenja generirani u samom sustavu; Matica rođenih; Pružatelji atributa mogu biti i druge službene evidencije, upisnici odnosno registri koji se s NIAS-om povezuju na način utvrđen ovim Protokolom.
Vjerodajnica ePASS	Elektronička vjerodajnica tipa „korisničko ime/lozinka“ koje je Fina, temeljem Sporazuma, ovlaštena u ime Naručitelja izdavati Korisnicima za potrebe Sustava e-Građani. Iste ispunjavaju sve standarde koje propisuje središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove e-Hrvatske sukladno Uredbi.

Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva	Protokol rada NIAS-a za e-Građane i e-Poslovanje		
	Projekt: e-Poslovanje	Komponenta: NIAS	Djelokrug: FINA
	Datum 16.02.2024.	Namjena: Za dionike u projektu	Verzija: 1.6.9

Pojam	Opis - značenje
Sustav ePASS	Sustav za izdavanje Vjerodajnica ePass koji je Fina kao dio Rješenja NIAS izgradila, uspostavila, isporučila i održavala po prethodnom Ugovoru.
Čvor (eIDAS Node)	Mjesto priključenja NIAS-a na EU strukturu interoperabilnosti elektroničke identifikacije i uključen je u prekograničnu autentifikaciju Korisnika i Prekograničnih korisnika te ima sposobnost prepoznavanja i obrade odnosno prosljeđivanja podataka na druge čvorove i NIAS. Čvor omogućuje da se NIAS kao središnja nacionalna infrastruktura elektroničke identifikacije u Republici Hrvatskoj poveže s nacionalnim strukturama elektroničke identifikacije u državama članicama EU. Fina je za Naručitelja uspostavila tehničko-tehnološko rješenje Čvora te ga istom isporučila kao dio ispunjenja obveza iz prethodnog Ugovora.
Prekogranični čvor	Mjesto priključenja nacionalnih identifikacijskih i autentifikacijskih sustava država članica EU na EU strukturu interoperabilnosti elektroničke identifikacije i uključen je u prekograničnu autentifikaciju Korisnika i Prekograničnih korisnika te ima sposobnost prepoznavanja i obrade odnosno prosljeđivanja podataka na druge čvorove.
Operater čvora	Sukladno provedbenim aktima Uredbe eIDAS, ulogu Operatera čvora ima SDURDD.
Moj profil	Usluga Sustava e-Građani i e-Poslovanje koja se automatski aktivira prilikom prijave Korisnika i Prekograničnog korisnika na Navigacijsku traku, a služi administraciji korisničkog računa u okviru sustava NIAS.
SLA (eng. Service Level Agreement)	Razina kvalitete usluge NIAS koju će Fina osiguravati temeljem Odluke Vlade RH i potpisanog Sporazuma sa SDURDD-om.
SAML (eng. Security Assertion Markup Language)	Otvoreni je standard, baziran na XML-u, namijenjen razmjeni podataka u postupcima autentifikacije i autorizacije Korisnika između Izdavatelja vjerodajnica i Pružatelja usluga.
Propisi iz područja zaštite osobnih podataka	Obuhvaćaju Uredbu (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i vijeća o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka), Zakon o provedbi Opće uredbe o zaštiti podataka („Narodne novine“, broj: 42/2018) te sve druge zakone i druge propise koji se odnose na obradu i zaštitu osobnih podataka.